

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și
ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

Din pildele altora.

(Articol din afară.)

Procesul Rutenilor din Sighet ne-a arătat o mulțime de pilde și învățături politice. S'a dovedit că un popor întreg nu poate fi lipsit de nevoile vieții naționale și că dacă ele sunt înăbușite cu puterea unui sistem politic brutal și perfid, izbucnirea lor pe alt teren, cel religios, este inevitabilă și mult mai primejdioasă pentru stat.

Dar afară de aceasta, desfășurarea procesului din Sighet ne-a arătat o figură foarte interesantă. E contele rus Vladimir Bobrinski. Stăpân pe mai multe moșii, pe milioane și mai numeroase, membru al aristocrației înalte, contele rus a înțeles că menirea sa socială nu se poate rezuma într-o viață egoistă de mulțămiri personale, în lux, în trândăvie fastuoasă și în excursii anuale la Paris și Monte-Carlo. A înțeles că averea și rangul său nu-i acordă numai dreptul la o viață de plăceri, ci îi impun și mari datorii către națiunea sa și că milioanele nu sunt numai ale sale, ci ale neamului din care face parte.

Boierul rus s'a pus deci în fruntea unei societăți naționale „ruso-galițiană” pentru propaganda rusească în afară de hotarele imperiului moscovit. Idealul ce urmăresc, spunea contele Bobrinski în fața primului președinte al tribunalului din Sighet, este de a trezi conștiința națională la toți Rușii din afară de Rusia. Vrajmașul nostru cel mai formidabil e ucrainismul; lupta mea se îndreaptă împotriva lui.

Desbaterea procesului a arătat felul cum contele Bobrinski a înțeles să servească acest

ideal. A organizat o societate culturală, „Ruso-Galițiană”, a inițiat acțiuni politice și culturale, a făcut călătorii lungi, a participat la congrese slave, făcând propagandă, a răspândit cărți rusești în Austria și în Ungaria, s'a pus în contact cu oameni de tot felul, mai mult mici și obidiți decât mari și distinși, a avut corespondență cu ei, i-a primit în casa sa de mare boier, dând mâna cu ei, îmbărbătându-i pe acești țărani simpli sau călugări inculți, dar fanatici apostoli ai ideii ruso-pravoslavnice. Dar mai presus de toate a cheltuit, a împrăștiat cu amândouă mâinile banii necesari pentru propaganda asta neobosită, fanatică și foarte conștientă. Un singur agitator rutean din Ungaria câștigându-i încrederea, a primit dela el peste 2000 de ruble. Ce importă dacă, din întâmplare, „apostolul” acesta s'a dovedit un agent al guvernului unguresc? Baniile contelui rus au ajuns odată în mâni rele, dar de sigur de zeci de ori ei nu și-au greșit adresa și și fac efectul politic și național. Un glonț care și-a greșit ținta nu poate altera efectul altor zeci de proiectile bine ochite. Și nu asta ne interesează, ci devotamentul și sacrificiile contelui rus cari îi dau cel mai strălucit certificat de conștiință a datoriilor naționale.

Să nu vă mirați că mintea noastră caută — zadarnic — o analogie între membrii aristocrației românești. Care din ei s'a interesat vre-odată, dacă, în afară de Regat, există frânturi din neamul său cari să aibă nevoia de ajutor, de cultură, de cărți de propagandă, sub orice formă?

Nicăiri în Europa ipertrofia marelui proprietăți nu e așa de mare ca în România. Ea face ca chestiunea agrară să fie cea mai gra-

vă problemă, o primejdie permanentă pentru viața internă a Regatului. Nu suntem dintre acei cari cred că marea proprietate, trebuie desființată în orice condițiuni și că tot pământul țării trebuie să fie împărțit micii proprietăți rurale. Nu, marile moșii și boierimea au un rol însemnat, o esențială funcțiune socială de îndeplinit. În vastul mecanism al vieții naționale, aristocrația are și ea un loc important și prezența ei e deadreptul o necesitate.

Decât, se poate întreba cu multă dreptate: este boierimea românească conștientă de acest rol, își împlinește ea în mod efectiv datoria firească, impusă de natura situațiunii sale? Excepții, cazuri singulare se pot cita, dar ele nu fac decât să ne confirme regula generală că aristocrația românească nu este conștientă de menirea ei socială și națională. Nu ne citați nume ca ale dlor Nicu Filipescu, Petre Carp, Brătianu sau Kalinderu, cari și-au dedicat viața și averea în serviciul țării. Vă vom opune sute și mii de nume ca pildă contrară, vom opune mulțimea anonimă a unei clase boierești întregi.

Mai mult chiar, vă vom cita cazuri de inconștientă națională. Ce să zicem de pildă de milioanele românești cari prin căsătorii trec în străinătate și dauresc blazoanele baronilor și conților străini? Ce să zicem de o princesă Știrbei care crede că pentru o urmașă de domn român e o deosebită cinste să devie soția unui baron ungar Gerliczy. Ce să zicem de o fiică de boier moldovean măritată cu un conte neamț Wolff-Meternich, sau de fiica generalului Florescu, fericită că poate deveni o baroneasă Szentkreszthy, soția unui șovinist prefect ungar în săcuime.

O vizită și un interview.

(La dna Veturia Triteanu).

Fiind în trecere prin Sibiu și cetind în ziare noul titlu de glorie, cu care a fost distinsă dna Veturia Triteanu m'am grăbit să o felicit și să-i exprim omagiile mele de cunoscut și admirator al artei dsale.

Artista mă privi cu cunoscutu-i farmec captivant, mă conduse în salon și-mi mulțumi pentru atenție.

Scuzați, doamnă, n'aș vrea, să joc rolul unei persoane care deranjează.

— Tocmai mi-am terminat siesta — răspunse dânsa cu un zimbet, care răspânda în jurul său o atmosferă prietenească lipsită de ori ce mievrerie de artist.

Apoi îmi oferii un scaun.

În momentul acesta soneria ne întrerupse conversația. Artista fu chemată pentru câteva clipe afară. Rămăsei singur și mă lăsaî răpit în admirarea gustului distins, ce respira din toate părțile.

Printre perdelele rubinii năvăliau razele soarelui de primăvară și însemnau o pată orbitoare de lumină pe brațul de trandafiri ce țîșneau biruitori și învăpăiați dîntr'o vază japoneză verde, jucau voioase pe luciul pianului, străbăteau împrăștiate prin frunzele zimțate ale unui palmier și iluminând masca de ipsos a poetului Iosif se pierdeau estompeate în penumbra ungherelor. Un Grigorescu prins de-asupra o-

tomanei împrăștie poezia discretă a câmpurilor și pe de-asupra marmurelor, bronzurilor, persianelor, fotografiilor primite dela familia regală română, și desenurilor lasă să plutească ceva gingaș, nelămurit, dar ceva specific românesc. Prin ușa întredeschisă a camerei vecine se zăria un umbrindu-se pe perete siluetele câtorva ulcioare de faianță, iar mai jos mobile vechi și veritabile românești cu meșteșug încrustate și împrejmuite de țesături țărănești.

— Îți plac mobilele mele românești? — mă întrebă artista care se furișase pe neobservate în salon.

Apoi deschizând larg ușa mă conduse între ele și-mi arătă o masă lucrată artistic de pe la anii 1600 și un parsechin pe care se înșiriau farfuriile smălțuite.

— Sunt încântat, doamnă, — zisei întorcându-ne în salon. — Aș voi să știu însă, dragostea de muzica românească V'a făcut să iubiți și aceste manifestări artistice ale popoului nostru, sau ele v'au atras atenția asupra muzicii noastre și astfel ele sunt simbolul crezului dvoastră muzical?

— Ceea ce a deșteptat în mine nizuinți artistice a fost în primul rând vraja cântecelor noastre populare. Vraja aceasta mă cuprîndea încă din copilărie și legătura aceasta între doinele noastre și dezvoltarea sufletului meu a devenit cu timpul tot mai puternică. Cântarea unei forme cizelate și investmântarea cântecelor noastre populare într'o haină lipsită de ori ce asperități — a fost unul din idealele mele

artistice. Mi s'a părut întotdeauna, că unul din factorii importanți nu numai ai vieții mele ci ai ori cărei vieți într'adevăr culte, este muzica. Ea poate avea o influință extraordinară asupra sufletului trezind inconștient simpatia noastră. Te face, să crezi în lucruri cari nu există. Îți produce senzații nebănuite. Este în stare uneori să facă să te simți vinovat de păcate, ce nu le-ai săvârșit niciodată. Te pătrunde cu fiorii ei până în cel mai ascuns colț al sufletului, aprinzând, înfiorând și silind să vibreze toate strunele lui. Nici când n'am încercat senzații mai profunde, decât ascultând o simfonie. Muzica instrumentală are în sine ceva eteric, metafizic, dacă vrei, — poate exprima mai bine decât ori ce alt gen de artă sentimentele inexprimabile, dispozițiile sufletesti vagi, întreg complexul acela de frământări cari se petrec tăcut în suflet, în dosul ideilor și faptelor. La noi până acum s'a făcut puțină muzică instrumentală și din cauza aceasta un George Enescu este o apariție, care trebuie apreciată cu atât mai mult.

Revenind la muzica vocală și mai ales la cea corală, cultivată cu atâta stăruință în Ardeal a insistat asupra reuniunilor de cântări și în special a celei din Sibiu, care în anul trecut a avut un succes așa de frumos cu reprezentarea „Cavaleriei rustice” în românește. Adause apoi că această reuniune prepară executarea „Requiem”-ului lui Verdi, voind să sărbătorească în felul acesta centenarul nașterii marelui compozitor.

— *Beszéljünk, kérem, magyarul, hisz a tisztelendő ur is tudja nyelvünket.* (Părinte, dă știi limba noastră, să vorbim deci ungu-rește) iată cuvintele cu cari ar fi întâmpinat pe un preot român ardelean, această nobilă urmașă a organizatorului armatei care a biruit la 77—78.

Dar poate ne veți întâmpina că nu e lucru cavaleresc a ataca sexul slab. Să-l vedem deci pe cel tare. Un boier român, fost deputat în camera română conservatoare trecută — am numit pe d. Gheorghe Bădescu — întreține grajduri cu cai de curse la Budapesta. După informația unui ziar unguresc dânsul cheltuiește suma anuală de 200,000 de cor. aproximativ cu caii și grajdurile sale în capitala ungurească. Nu credem că contele Bobrinski a cheltuit anual mai mult pentru a creia aceea ce azi se numește mișcarea națională rusească în Galiția, Bucovina și Maramurăș... Decât, pe urma banului rusesc au răsărit *oameni*, suflete, pe urma banului românesc au răsărit cai...

S'a făcut calculul că pentru salvarea școlilor noastre, ajunse în greutăți prin legea ministrului Zichy, ar fi trebuință de o sumă anuală de vre-o 193,000 de cor. Ceva mai puțin decât cheltuiește un boier și *deputat* român pentru caii săi din Ungaria.

Să mai sporim pildele?

Vara trecută a murit cel mai bogat om din Țara românească. Ni s'a dat asigurarea că a fost un patriot, care și-a servit țara cu devotament ca șef de partid și ca prim-ministru. Nu ne îndoim și nu voim să contestăm. Nu putem să tănuim însă că a fost o surpriză dureroasă pentru noi când din imensa-i avere de câteva sute de milioane am aflat că nu a destinat nici cinci lei noi vre-unui scop de ordin național. Iar când un mare savant ca d. Nicolae Iorga s'a adresat urmașilor lui, Gh. Gr. Cantacuzino, propunându-le să așeze un monument părintelui lor în chipul unui muzeu istoric, răspunsul lor a fost o tăcere e-iocventă... Noi cel puțin nu am aflat nimica,

deși am dori să primim o strașnică des-mințire.

Excepții? Dar unde e regula care să ne dezmință aceste „excepții”? Boierimea românească nu pare a ști că există o chestiune națională, pare a ignora că, în afară de hotarele regatului, trăiesc aproape tot atâți Români ca și în lăuntru lor. Acei cari cunosc toate colțurile Parisului și ale Rivierei, nu cunosc Ardealul nici în linii generale; iar acei cari în goana automobilului au petrecut 26 de ceasuri la Sibiu și au vizitat Săliștea într'o după masă au iluzia de-a cunoaște perfect chestiunea noastră.

Ce e drept, este un boier, un singur boier român, care e un fel de Bobrinski al nostru, dar el nu ne vine din Țara românească; ni-l trimite Basarabia sugrumată de lanțurile ru-sești. Ce lecție strașnică de moralizare, ce pildă sublimă ar trebui să fie un Vasile Stroescu pentru boierii României... Dacă ei ar cheltui, fiecare în proporție, numai a o suta parte din sumele dlui Stroescu, unde ar fi azi chestiunea națională? Dacă Liga Culturală d'n București ar primi numai o infimă parte din sumele ce fiecare an pleacă din România în Franța, ce imense progrese nu ar fi făcut până azi propaganda ei!

Aceste reflexii ni le-au sugerat desbaterile procesului din Sighet. Și oricât am fi de puțin adversarii de principiu ai marelui proprietăți, trebuie să mărturisim că înțelegem perfect acel mare și puternic curent din opinia publică a țării care cere ca tot mai mult din pământul latifundiilor să treacă în mâinile țăranelor români. Boierii nu au înțeles că marile lor averi le impun și datorii sociale și naționale; ei au uitat că marea proprietate este o mare funcțiune socială și că acel ce nu-și îndeplinește datoria își pierde slujba națională pentru a se încredința altuia mai vrednic.

Țăranul român a dovedit astă vară o dragoste de țară, un sentiment de datorie ce totul superior tuturor așteptărilor. Se spune că dela campania din Bulgaria încoace un

spirit cu totul nou a intrat în gândirea săteanului din Regat. Oameni cari au fost în contact cu el spun cu uimire și cu admirație că țăranul român care mai de mult nu avea cunoștință de existența Românilor din afară de Regat, acelaș țăran azi vorbește liniștit și sigur de datoria ce are față de frații săi din alte țări. Aceea ce boierul român, în majoritatea lui, nu a înțeles, țăranul a găcit-o printr'o străfulgerare a minții sale pe câmpiile Bulgariei, în fața pildelor balcanice...

Pentru aceea e cu dreptate ca pământul celor nevrednici să treacă în mâinile celor vrednici. Dacă boierimea română nu ne-a dat din rândurile ei nici un singur Stroescu, din sânul țărănimii improprietărite vor răsări, de sigur, în curând sute de mii de mici Stroesci cari își vor înțelege *altfel* datoria.

Imperialismul italian.

Retragerea dlui Giolitti.

Paris, 15 Martie.

Marele bărbat de stat italian d. Giolitti, care de trei ani de zile conduce, cu o mână de fer și cu o abilitate rară, destinele Italiei, se retrage din capul afacerilor. Primul ministru italian a demisionat de fapt și în momentele acestea Italia se găsește în plină criză ministerială.

Cauzele retragerii dlui Giolitti, care pă-răsește puterea deși posedă încrederea majorității camerei, sunt multiple. Trebuie însă să cităm, în special două: 1. *Oboseala* dlui Giolitti, care nu mai este tânăr și care a cheltuit multă energie în cea mai zbuciumată epocă a Italiei moderne. Merituosul bărbat politic simte o dorință de repaos vie. 2. Dificultățile *financiare* cu cari luptă pentru moment Italia. Aceste dificultăți provin de acolo că războiul pentru cucerirea *Libiei* și lucrările diverse necesare pentru a face această veche provincie romană *colonizabilă*, au costat, și vor costa încă, mult mai mult decât putuse să prevadă, în bugetele trecute, guvernul italian.

Noua provincie italiană, prin care această soră latină a noastră își inaugurează *imperialismul ei*, reprezentat cu istețime și în acelaș timp cu energie de d. Giolitti și marchizul di San-Giuliano, a costat pe Italiani *două miliarde*. Sumă considerabilă, care nu va fi limitată aci. Și dacă reamintim că această cucerire i-a costat pe Italiani și multe, foarte multe vieți omenești, ca concluziune putem afirma că Libia este o nouă posesiune italiană destul de *scump* plătită.

Ne întrebăm atunci: De ce guvernul Giolitti și suveranul Italiei au ținut să anexeze această țară cu prețul atâtor sacrificii?... De ce atâtea vieți sacrificate pentru niște stepe de nisip uscat de razele arzătoare ale soarelui tropical?... De ce guvernul Giolitti și cheltuit sume așa de importante, cari nu vor fi întoarse Italiei, de către Libia, decât peste mulți, foarte mulți ani? Cucerirea Libiei nu este ea oare o ambiție deșartă, o chimică?... Nu și nu!

Pentru Italia, pentru *existența ei*, pentru progresul ei în viitor și pentru *avântul de cuceriri neoromane* al rasei italiene, era necesar, *absolut necesar*, ca Libia să devină o provincie italiană. Această țară aparținea suveranității nominale a sultanului. Forțele Turciei sunt prea sleite decât ca să permită

Dați-mi voie, doamnă, să vă întreb: ce părere aveți dvoastră despre „Requiem”-ul lui Verdi?

— Imi ceri un lucru foarte greu. E o lucrare grandioasă, într'adevăr vrednică de numele aceluia, căruia i-a fost închinată*) Sunt pagini de o măreție și profunditate extraordinară, de un avânt sublim și totuș atât de firești în alcătuirea lor muzicală. Gândește-te de pildă la finețea structurii și impetuoșitatea exprimării în care e ținut corul „*Dies irae*”, sau la fuga de cor dublu din „*Sanctus*”. Iar în partiile de solo nici nu ști, ce să admirî mai mult: linia sigură și bogată a cantilenei sau coeziunea ei psihologică și instrumentală. Dar, — este un „dar” — pentru a avea o audiție desăvârșită a acestei lucrări e nevoie de un studiu până în cele mai mici amănunte de un cor puternic și disciplinat, și mai presus de toate de un interes viu din partea tuturor. Și mai ales acesta din urmă e partea noastră slabă. Poate, dacă am avea de conducător o personalitate ca odinioară d. G. Dima, ne-ar fi cu putință să intrunim mai ușor la un loc elementele noastre muzicale. Dar cred, că povestea asta nu te mai interesează.

— După cât știu, plecați la Bayreuth doamnă. Trebuie că probați un sentiment neobișnuit: nu-i așa?

— Adresându-mi întrebarea aceasta, vrei să fi indiscret. E adevărat, peste câteva zile voi părăsi Sibiuul, ca să încep la Bayreuth probele pentru ciclul wagnerian din anul acesta. Mai mult nu-ți pot spune. Mă simt însă foarte impresionată, când mă gândesc la problema ce

*) Precum se știe „Requiem”-ul a fost scris la aniversarea morții poetului Alessandro Manzoni.

am s'o rezolv, și încerc sentimentul omului, care se află în fața unui ceva mare, dar necunoscut încă. Wagner pretinde foarte mult dela vocea omenească. Adeseori în partiturile lui găsești greutăți pe cari la prima vedere socoti că nu le poți învinge. Iată o parte, care cere atât o tehnică rafinată, cât și o rezistență de voce neobișnuită.

Și trecând la pian, dna Triteanu cântă câteva pagini din „*Rheingold*”.

— Iartă dle, — imi zise apoi oprindu-se pe o clipă — mi-am uitat, să te întreb mai întâi dacă ești wagnerian? Muzica asta are o notă specifică, ce nu entuziasmează ușor.

— Aveți dreptate, doamnă. Eu însă nu sunt doctrinar în muzică. Admir tot ce găsesc frumos.

Degetele se porniră din nou pe clape, se opriră apoi și răsfoind într'un vraf de note alese câteva bucăți din repertoriul vechilor maeștri italieni. Și pianul începu iar, acompaniind de astă dată glasul amplu și cald al artistei. Era, dacă nu mă'nșel, o arie de Corelli. Urmă apoi Beethoven, Mozart, cântecele țigănești ale lui Dvorak, Grieg schimbând salonul într'o adevărată sală de concert, în care vibra toată poezia marilor maeștri ai „*lied*”-ului. La urmă, ca impresia să fie deplină, a adăogat lângă atâtea perle și melancolia sfâșietoare ce se desprinde din „*Cântecul de ploaie*” al lui Brahms...

Pianul tăcu și-mi căzu greu să revin la realitate. Mă ridicai fără să zic o vorbă, sărutai mâna și părăsii salonul ducând parcă o comoră în suflet.

P. I. Aldea.

Italiei speranța că nici o *altă* mare putere nu se va instala în Libia...

Tânărul și ambițiosul regat italian nu putea să tolereze nici unui alt stat să pună stăpânire pe Libia, — aceasta ar fi periclitat însăși existența, independența Italiei.

Mai exista însă și un alt motiv care l'a îndemnat pe d. Giolitti, în vara anului 1911, să dea lovitură. Incercarea de colonizare în Abyssinia și tentativa militară de a supune această regiune etiopă suveranității italiene, nu reușise deoarece Italia nu începuse încă să întreprindă, mai dificilă decât se credea la început, cu forțe suficiente. Rămăsese deci o umbră pe gloria Italiei, o pată pe onoarea și capacitatea sa militară. Acest eșec trebuia făcut uitat, pata trebuia să fie ștearsă, — ceeace a făcut cu prisosință campania din Libia, în care soldații italieni au făcut minuni de vitejie.

D. Giolitti și colaboratorii săi au marele merit de a fi știut prepara bine lovitură și de a fi condus politica italiană cu mult sânge rece prin toate peripețiile cari sunt proaspete în memoria tuturor. Iar bravul popor italian, care a suportat cu un patriotism profund a înțeles toate sarcinile unui război lung, destul de sângeros și atât de costisitor, a dat și el patriei italiene, progresului și splendoarei ei, tot ce i-a putut da. Conducători și popor și-au făcut datoria. Iată o dulce consolatie pentru d. Giolitti, acum când părăsește guvernul statului, pe care a știut să-l conducă în mod inteligent și cu perspicacitate în momentele cele mai grele.

Meritul deosebit al dlui Giolitti este că a știut ce vrea, — lucrul esențial în politică. Numele dsale va rămâne legat de inaugurarea *imperialismului italian*. Stindardul glorios a lui Victor Emanuel II și Garibaldi falfăie mândru pe cele două maluri ale mării Mediterane. Ideea cuceririi romane a prins trup.

Sucesiunea dlui Giolitti este grea. Este de remarcat că noul cabinet se va afla la discrețiunea fostului șef de guvern, care posedă în cameră un grup de partizani numeroși și foarte devotați. Un om politic de calibrul dlui Giolitti nu dispăre dintr'odată de pe arenă...

Se pare deci că viitorul cabinet nu va fi decât interimar, provizoriu, destinat să dispară în momentul când d. Giolitti, odihnit și reîntărit, va manifesta dorința de a relua frânele puterii. Acest fel de operație politică s'a mai întâmplat cu guvernele Sonnino și Luzatti, efemere în raport cu lungile guvernări ale dlui Giolitti. Pentru moment d. Giolitti este oșos. Se vorbește de dnii Sonnino și Salandra ca de capii posibili ai viitorului guvern.

Credem că este o datorie a noastră ca Români de a exprima dlui Giolitti, astăzi când părăsește puterea, pe care așa de bine a consacrat-o prosperității și gloriei Italiei, sentimentele noastre de admirație. Simpatiile românismului de pretutindeni îl vor însoți pe fostul șef de guvern în retragerea sa, pe care o dorim provizorie. D. Giolitti a binemeritat dela patric. Constatând aceasta facem un act de echitate. Iar urând Italiei succese din ce în ce mai multe și mai mari, ne facem o datorie scumpă și plăcută de Români și de Latini!

Italia este amica noastră cea mai sinceră și singura care a fost constantă. Multe lovituri mari le vom da împreună.

Ș.

Douăsprezece milioane pentru marile proprietăți din Ardeal. Înainte cu doi ani camera maghiară a votat cu unanimitate legea despre înființarea băncii altruiste. Banca a și fost fondată cu *12 milioane coroane*, având de scop cumpărarea de pământ pe seama micilor proprietari și *sprijinirea colonizării*. În decurs de doi ani banca a cumpărat *26,245 jug. catastrale* de pământ dela nobilii scăpați pe prețuri foarte ridicate, ca să nu ajungă în mâna Românilor; cât ce privește acțiunea de colonizare, aceasta a dat faliment.

Acum făcându-se bilanțul activității acestei bănci ministrul de agricultură a constatat că nu are roadele visate. Ba ce-i mai mult, s'a constatat că marile proprietăți din Ardeal sunt supraîncărcate de datorii și conții cari își bat pieptul în parlament, nu și-au plătit datoriile de ani de zile. Drept aceea guvernul cu un gest patriotic a îndrumat banca altruistă, ca *întreg fondul de douăsprezece milioane să-l folosească pentru convertirea datoriilor de pe marile proprietăți*, în special ale conților, cari scăpând să nu ajungă pe mâni străine.

...Iar bieții țărani români, bătuți de inundații și tempestăți, de nu-și vor putea plăti datoriile, pot să ia drumul Americii...

Amânarea camerei austriace. Camera austriacă a fost amânată pe timp nedeterminat. Refuzând partidele cehe propunerile privitoare la un compromis, guvernul austriac a pierdut și ultima speranță de a mai putea înlătura obstrucția Cehilor, care cu toată siguranța ar fi fost continuată cu cea mai mare înverșunare.

Contele Stürgh s'a prezentat deci Luni la amiază în audiență la M. Sa monarhul, cerându-i aprobarea pentru amânarea imediată a camerei. Încă Luni după amiază, guvernul austriac, ne mai așteptând ședința ce avea să se țină Marti, a adus la cunoștință președinților ambelor camere legiuitoare autograful M. Sale monarhului, prin care camera a fost amânată.

Parlamentarismul austriac a primit prin aceasta o nouă lovitură. Presa maghiară șovină triumfează provocându-se la acest eveniment din Austria, în credința ca prin aceasta ar fi câștigat din nou un argument împotriva introducerii sufragiului universal și în Ungaria, pentru că popoarele din monarhie n'ar fi încă mature pentru aceasta. Desigur că nici partidele germane și nici cele cehe n'au cumpănit aceasta, căci în tot cazul, dacă ar fi văzut că prin atitudinea lor încăpăținată promovează numai întărirea imperialismului și a influenței Maghiarilor în afacerile monarhiei, ele ar fi căutat un modus vivendi și n'ar fi constrâns guvernul să recurgă la ultima armă, la aplicarea paragrafului 14 al constituției austriace.

Guvernul austriac va rezolvi acum în baza acestui paragraf prin ordinațiuni ministeriale, toate necesitățile de stat, a căror votare de către cameră a fost împiedecată prin obstrucția Cehilor.

Ce planuri are guvernul pentru viitor, nu se poate încă ști cu siguranță. Sesiunea delegațiilor și avea loc în tot cazul în luna Mai și probabil după aceasta se va declara și sesiunea parlamentară de încheiată. La toamnă camera va fi convocat din nou, sau va fi disolvată. După unii camera va trebui convocată în tot cazul încă în 1914, deoarece în baza paragrafului 14, bugetul pentru a doua jumătate a anului nu se poate rezolvi, fără ca mai întâi să nu fie prezentat camerei cel puțin formal. Alții iarăși, cred a ști, că guvernul e ferm hotărât să nu mai convoace camera, până ce nu se va încheia înțelegerea ceho-germană, ca astfel să presioneze asupra partidelor, probabil nu fără un rezultat pozitiv. (*Austriacus*).

Expozeul ministrului Teleszky. Ni se anunță din Budapesta: Ministrul de finanțe, Ioan Teleszky va prezenta în ședința de Joi a camerei proiectul bugetar pentru 1914—15. Ministrul Teleszky va orienta amănunțit camera cu acest prilej asupra cheltuielilor și venitelor statului și va face cunoscute măsurile luate de guvern și devenite necesare din cauza situației economice rele a țării.

Chestiunea alegerii noului patriarh de Carlovăț pare a fi rezolvită, întrucât guvernul, după îndelungate consfătuiri avute cu capii bisericii sârbești, a permis alegerea pe baza regulamentului din 1871, care în vremea din urmă fusese contestat. Astfel alegerea noului patriarh se va face probabil în luna viitoare.

Nemulțumirea Sârbilor din Bosnia. Din Serejevo se anunță: În cercurile politice sârbești e mare nemulțumire pentru că la postul de prim-președinte al Curții de reviziune a fost numit Nicola Mandici, care e de naționalitate croată, deși majoritatea populației din Bosnia o formează Sârbii. Actualul locțiitor al șefului provincial Iuliu Rohonyi după cum se crede, își va părăsi în curând postul, și partidele sârbești pretind ca în locul lui să fie numit un sârb. Candidatul Sârbilor e șeful de secție Zuranici, dar ei ar fi mulțumiți și în cazul dacă în acest post va fi numit șeful de secție baronul Collas, care se bucură de simpatiile Sârbilor deja de mult timp.

În cercurile saborului se vorbește că vicepreședintele saborului Dr. Pasagici va fi numit în curând șef al departamentului de instrucție, iar Dr. Dimovici, sau în caz dacă acesta nu va primi, Dr. Cerevici șef de secție, prin ce guvernul bosniac ar primi un caracter parlamentar.

Chestiunea românească în camera ungară.

Arad, 18 Martie.

Președintele Paul Beöthy deschide ședința la ora 11.

După raportul comisiunii permanente de verificare se trece la ordinea zilei, adică la discuția asupra chestiei române.

Primul orator e *Guet Gyula* din partidul muncii. E de convingerea, că ministrul președinte n'a început pertractările sub presiune externă, ci în interesul patriei.

Polónyi Géza: Discuția se apropie de sfârșit, dar cine ar putea să facă bilanțul acestei discuții? Insuși ministrul președinte a rostit în cursul acestei discuții 5 discursuri lungi, *înțelegând sub discurs vorbire lungă*. (Oho! în dreapta.) Camera n'a luat la cunoștință răspunsul lui Tisza.

Farkas Pál: L-a luat la cunoștință.

Polónyi Géza: (Face semn cu mâna). Cetește, domnule, regulamentul casei. (Claritate). E evident, că camera din pricina neîncrederei sale față de ministrul-președinte n'a luat răspunsul la cunoștință. Consecvența ar fi, ca să se prezinte în cauză propuneri concrete. Nu putem aștepta însă nimic dela această discuție, deoarece partidul muncii, ori care ar fi răspunsul ministrului-președinte, îl va lua la cunoștință. Ba dacă n'ar putea învinge cu argumente, fără îndoială vor învinge cu ajutorul gardei parlamentare.

E fatală discuția asta, căci ea introduce soluția națiunii maghiare, nimicirea rasei maghiare, înmormântarea statului național maghiar. (Așa e! în stânga).

Dela 1881 încoaci e primul caz acesta, când în această chestie partidul guvernamental și opoziția maghiară se află față în față. Asta este urmarea acțiunii lui Tisza. Prea bine știe că în partidul muncii mulți inși sunt de altă părere, decât ministrul-președinte, dar disciplina de partid îi înjugă și n'au curajul să spună ceeace simțesc și gândesc, cu toate că simțesc cum politica lui Tisza duce la nimicirea eghemoniei maghiare.

Partidul guvernamental a primit în liniște nimicirea autonomiei croate, suspendarea constituției și tot acest partid se împacă cu aceeași bărbăți, pe cari mai înainte îi declarau de trădători de patrie și pe cari i-a și adus pe banca acuzațiilor pentru înaltă trădare.

Ce mare bărbat este acest Tisza István, care a contemplat pacea cu România cu prețul jertfii statului național maghiar.

Deja vechiul partid liberal a început cochetarea cu agitații români. Ministrul Francisc

Székely a şters 140 de procese în contra agitatorilor români. Dar în contra Rutenilor au continuat procesul tocmai atunci, când zilnic se aduceau ştiri despre primejdia rusească, despre înarmările ruseşti, ca astfel să justifice urcarea contingentului de recruţi şi impozitele grele pentru armată. *Generaţia tânără a partidului independist în frunte cu contele Mihail Károlyi în slăbii rupe principiul triplei alianţe* (mari aprobări în stânga), care se credea inviolabil şi pretinde o politică externă convenabilă cu interesele proprii ale Ungariei.

Şi-a câştigat informaţiuni pozitive, că sub dominaţiunea partidului muncii în scoalele ungureşti s'a confişcat istoria Unorurilor dela Rákóczy până la revoluţia din 1848. A cetit într-o carte că constituţia Ungariei este darul marimos al regelui actual. În scoalele confesionale sprijinite cu ajutor de stat nu se propune istorie ungurească, ci istorie austro-ungară.

În timpul guvernării partidului muncii materialul istoric revăzut prin coaliţie a fost dus spre odihnă în podul ministerului de culte şi instrucţiune publică. (Mare sgomot în dreapta). În manualele şcolarelor de honvezi idealul este Radetzky şi Görgey... (Sgomot mare).

Farkas Pál: Görgey poate fi!

Fráter Lóránt: Ce uriaş este Farkas ăsta! (Mare ilaritate).

Polónyi Géza: Şirul eroilor maghiari nu se începe cu Görgey. Aminteşte de cartea apărută în zilele din urmă, în care Rákóczy e arătat ca un simplu escroc.

Sümeği Vilmos: A scris-o un ticălos.

Preşedintele îndrumă la ordine pe Sümeği.

Sümeği Vilmos: A scris-o un escroc!

Preşedintele îndrumă pe Sümeği din nou la ordine.

Fráter Lóránt: Ni-l prezintă pe Rákóczy ca pe un hot ordinar.

Polónyi: Dacă în 29 Martie de fapt se va ţine marele meeting în Bucureşti, atunci oratorii cu drept cuvânt vor putea spune, că ce naţie este aceea, care adoră pe un escroc ordinar. N'ar fi permis să se tolereze asemenea lucruri şi guvernul ar avea datorinţa, ca pe aceşti insultători ai pietăţii naţionale... (Zgomot mare).

Fernbach Károly: Nu cutează! Numai faţă de noi îşi arată curajul din dosul baionetelor! (Zgomot mare.)

Polónyi Géza: Cetesc că opul acesta al lui Szegfi a apărut sub protecţia lui Thallóczy La jos. Se povesteşte convorbirea lui Thallóczy cu Thaly Ferencz şi se spune, că Thallóczy a crescut un şarpe în Thaly.

Preşedintele: Sunt răbdător, dar totuş cred că raportul dintre Thallóczy şi Thaly nu are a face cu chestia românească.

Polónyi Géza: Ascultă concluzia şi apoi vorbeşte!

Brestyánszky: Imparțialitate bihoreană.

Polónyi Géza: Thallóczy ar fi trebuit să facă atent pe rege, că trecutul lui Rákóczy merită stimă şi pietate. (Aplauze în stânga). Afară de partidul muncii numai chiar Ferdinand Juriga a primit răspunsul lui Tisza între aplauzele lui Székely. Pentru oamenii acestia agitaţia e chestie de pâine. Vechiul partid independist, ba chiar Ludovic Kossuth a fost dispus să stea de vorbă cu partidele naţionaliste, dar a cerut, ca şi acestea să se expună pentru patrie şi s'o apere în primejdie. Dar naţionalităţile au întors arma spre inima naţiunii. (Aplauze în stânga).

Contele Tisza spune că dacă există partid confesional, ori partid de clasă, de ce să nu existe şi partid naţionalist? Domnul ministru-preşedinte este în mare rătăcire, căci în Ungaria nu există numai un partid naţionalist, ci atâtea partide naţionaliste, câte naţiuni sunt.

Nu este adevărat, că poporul român din Ungaria ar fi reprezentat prin partidul naţional român. Cine a dat acestor domni dreptul, ca să vorbească în numele Valahilor? În alt parlament domnia ăştia ar fi daţi afară. Unde e Siegescu, unde e Mangra?

La orele 1 d. a. preşedintele suspendă şedinţa şi anunţă pauză de 2 ore.

La orele 3 fără un sfert vicepreşedintele *Lázár István* redeschide şedinţa:

Polónyi Géza: Polemisează cu deputatul Dr. Teodor Mihali şi vrea să arate contrazicerile

dintre discursul acestuia şi cele 11 puncte prezentate ca condiţii de împăcare ministrului preşedinte contele Ştefan Tisza. Aminteşte de punctul al 11-lea din pretenziunile Românilor în care se vorbeşte de „naţiunea română”. Se scandalizează de cererea Românilor, ca 1/6 parte din deputaţi să fie români.

Trece apoi la afacerile şcolare şi îşi dă silinţa să dovedească neîndreptăţirea pretensiunilor româneşti pe acest teren. Spune că articolul de lege XX din 1848 dispune egala îndreptăţire a confesiunilor din Ungaria, dar această lege nu poate servi ca scut pentru că la umbra ei sub pretextul libertăţii confesionale să se poată atenta la existenţa statului maghiar şi a naţiunii maghiare.

Erau 5 ore după amiază când Polónyi şi-a terminat discursul şi astfel dânsul a vorbit ziua întreagă.

Au urmat la ordinea zilei interpeleţiile a-nunţate.

Preszly Elemér: Declară că renunţă la interpeleţia sa.

Lovász Márton: Interpelează în afacerea conflictului dela casina regnicolară din Budapesta şi învinuieşte guvernul, că prin procedurile sale samavolnice a produs o ruptură ireparabilă între militari şi societatea civilă a patriei.

Ministrul de honvezi *Hazay Samu:* Răspunde imediat la interpeleţie şi explică faptul, că militarii n'au nici o vină la conflictul ce a izbucnit, ci pentru această regretabilă situaţie vina o poartă deputaţii opoziţionali, cari au încercat să blameze ofiterimea.

Rakovszky István: Interpelează în chestia gardei parlamentare.

Ministrul de honvezi *Hazay Samu:* Răspunde, că soldatul în ori ce împrejurări are să-şi împlinească datorinţa. Nu este adevărat, că pentru ofiterii gardei parlamentare ar fi deosebită chemarea lor de a păzi ordinea în parlament. Armata nu este numai pentru lupta cu duşmanii externi ai patriei, ci în caz de lipsă au să apere şi ordinea internă. Respinge cu indignare acuza, că ofiterii gardei parlamentare s'ar fi angajat la serviciul lor numai de dragul aurului. Nu pentru bani, ci ascultând de datorinţa lor au primit ei slujba, în care stau.

Totodată *Hazay* răspunde şi interpeleţiei lui *Lovászky*.

Rakovszky: Nu ia la cunoştinţă răspunsul ministrului, deoarece e cert, că garda parlamentară e înfiinţată pentru umilirea opoziţiei.

Ministrul *Hazay Samu:* Protestez. Nimeni nu are de gând să umilească opoziţia, dar ordinea în parlament trebuie susţinută.

Lovász Márton: Nu ia la cunoştinţă răspunsul ministrului. E convins de bunele intenţii ale d'ui ministru *Hazay Samu*, dar totuş răspunsul lui nu-l poate mulţumi.

Răspunde din nou ministrul de honvezi *Hazay*, apoi reflectează iar *Rakovszky* şi *Lovászky* în urmă preşedintele reflectează la afirmaţia că dânsul ar fi dat poruncă ofiterilor gardei parlamentare, ca să se depărteze de pe coridoarele parlamentului. Dsa n'a dat porunci, ci numai în mod confidenţial i-a rugat să încurje conflictele, ce s'a putea ivi din convenirea cu deputaţii din opoziţie.

Şedinţa s'a încheiat la orele 7 jum., anunţându-se proxima şedinţă pe ziua de mâine. Joi în 19 Martie la orele 10 a. m. când se va continua discuţia asupra chestiei române.

Un articol de d. dr. Iuliu Maniu.

În numărul său de azi marele ziar german din Budapesta „Pester Lloyd” la loc de frunte publică un mare şi important articol din condeiul distinsului nostru conducător d. Dr. Iuliu Maniu sub titlul: „Cauzele eşecului tratativilor dintre contele Ştefan Tisza şi dintre Români”. În acest articol d. Dr. Iuliu Maniu pune în orbitoare lumină contrastul fundamental dintre ideologia politicii maghiare şi adevărurile naţiunilor nemaghiare din patrie şi dovedeşte, că o aplanare a diferendului între poporul maghiar şi celelalte popoare ale statului ungar nu se va putea face, decât numai abandonând concepţia statului unitar naţional maghiar şi recunoscând naţiunile nemaghiare ale Ungariei ca subiecte de drept.

Acest articol al dlui Dr. Maniu, fără indoială, nu numai va arunca o nouă lumină asupra discuţiei chestiei româneşti din camera ungară, dar

va informa şi lumea externă despre adevărul incontestabil, că esuarea tratativilor nu se poate atribui ţinutei intransigente a partidului naţional român, ci cerbiei premierului contele Ştefan Tisza, care în chestia naţională se identifică absolut cu cel mai cras sovinişmaghiar.

Regretăm că lipsa de spaţiu ne-a făcut imposibilă reproducerea acestui luminat articol în numărul nostru de azi. Măne îl vom aduce în întregime.

Telegrame primite noaptea.

Adunare populară contra pactului cu Români.

Sepsiszentgyörgy, 18 Martie. — Azi s'a ținut aici o mare adunare populară în contra pactului cu Români. Oratorii au protestat împotriva ori cărei învoielii cu „Valahii” şi au adus grave acuze contelui Tisza, care pactează cu Români, în vreme ce Ardealul e în primejdie de a fi cucerit de „Valahii”. S'a primit o moţiune foarte aspră în contra ministrului preşedinte contele Tisza.

Conferinţa episcopilor catolici.

Budapesta, 18 Martie. — Azi la orele 10 înainte de amiază a avut loc în sala festivă a seminarului central romano-catolic din Budapesta conferinţa episcopilor rom. cat. şi gr. cat. din Ungaria, sub preşedinţia primatului Dr. I. Csernoch. Dintre episcopii români au luat parte P. S. Lor. Dr. *Demetriu Radu*, episcopul Orăzii-mari; Dr. *Vasile Hossu*, episcopul Gherlei şi Dr. *Traian Valer Frenţiu*, episcopul Lugojului.

În discursul de deschidere primatele Csernoch a amintit atentatul din Dobriţin, exprimând condoleanţele corului episcopesc. „Noua episcopie — a spus primatele — a trecut prin botezul de sânge curată şi prin aceasta şi-a meritat şi şi-a câştigat simpatia Maghiarilor”.

La ordinea de zi a conferinţei au fost modificarea planurilor de catechizare şi a manualelor, regulamentul disciplinar al institutoarelor dela grădiniile de copii, sistemizarea posturilor de catecheţi în şcolile medii, legea despre cvincenalele preoţilor, salariile cantonale şi chestia penziunii preoţilor. S'au discutat încă situaţia de drept a fundaţiunilor bisericesti, mai multe probleme practice privitor la administrarea averilor episcopesti, chestia Maghiarilor catolici din America, completarea posturilor de preoţi militari, chestia normării a repaozului de Duminecă şi în sfârşit chestia rescumpărării birurilor preoesti precum şi chestia desvoltării autonomiei locale a parohiilor catolice. Conferinţa s'a terminat la ora 1 după amiază.

Demonstraţii contra ministrului Caillaux.

Paris, 18 Martie. — Fostul ministru de finanţe *Caillaux* azi dimineaţă şi-a cercetat soţia în arestul poliţiei. Înaintea palatului poliţiei era adunată deja lume imensă, care voia să demonstreze în contra soţului asasinei.

Când *Caillaux* a sosit dinaintea palatului poliţiei, mulţimea s'a îngămădit în jurul automobilului său şi a început să demonstreze. De pretutindeni se auziau strigăte de „pfui!”

Jertfa atentatului şefredactorul ziarului „Le Figaro” *Calmette* a fost înmormântat azi la orele 4 d. a. Zece de mii de cetăţeni s'au adunat în jurul sicriului şi înmormântarea s'a prefăcut într-o grandioasă manifestare cetăţenească în contra guvernului. Se auziau adeseori strigăte de: „Să trăiască regele!” Se invederează din aceste demonstraţiuni, că lupta ziarului „Le Figaro” în contra lui *Caillaux* a fost îndemnată de regalişti şi cercurile republicane nutresc temerea, că drama din redacţia ziarului „Le Figaro” va avea încă urmări incalculabile.

Deputaţi opoziţionali maghiari în Bucureşti.

Budapesta, 17 Martie. — Deputaţii *Jarmy* şi *Muzsa*, membri ai partidului independist pe-trec de câteva zile în Bucureşti. După cum se vesteşte cei doi deputaţi s'ar fi dus la Bucureşti pentru ca să intre în relaţii cu bărbatii politici ai României, pe cari să-i câştige pentru

După ar petrec merciale iniţieze cietăţile

politica partidelor opoziționiste în chestia de naționalitate.

După o altă versiune deputații opoziționisti ar petrece în capitala României în afaceri comerciale, iar după o versiune cu scopul ca să inițieze crearea unor relații sportive între societățile din România și Ungaria.

Consiliu de războiu în Constantinopol.

Constantinopol, 17 Martie. — Azi a avut loc aici un consiliu de războiu în care s'a hotărât înființarea de 7 noi corpuri de armată din cauza concentrării trupelor rusești la granița Turciei.

Revărsarea Someșului.

Deș, 18 Martie. Someșul a esundat. Orașul Deș în mare parte se află sub apă. Comunicația pe strade se face cu luntri. Din împrejurime se anunță încetarea ploilor și astfel se speră retragerea apelor în zilele următoare.

Ciocniri sângeroase în Albania.

Salonichi, 18 Martie. — Intre jandarmeria instituită în Albania de puterile europene și între Mohamedani s'au întâmplat ciocniri sângeroase. Orașul Corița și provincia acestui oraș a căzut în mâinile răsculaților. Situația e foarte primejdioasă. Principele de Wied a luat măsuri energice pentru potolirea răscoalei.

Rusia cere reparație.

Petersburg, 18 Martie. — Chestia ofițerului de marină Polnikov, care a fost deținut în Germania sub pretext de spionajiu agit grozav opinia publică de aci. În dumă s'a adresat guvernului o interpelație în cauză și ministrul președinte a răspuns, că se va cere o reparație desăvârșită din partea Germaniei care fără îndoială va și urma.

Procesul spionilor ruși.

Viena, 18 Martie. — Azi s'a continuat procesul în contra celor 9 spioni. A fost ascultat martorul principal Ioan Reich, care a făcut mărturisiri senzaționale. Din procesul acesta ese tot mai mult la iveală, că monarhia austro-ungară, întregă e subminată de spioni rusești. Sentința se așteaptă pentru ziua de mâine.

Deraiare de tren.

Triest, 17 Martie. — Trenul de persoane ce sosea dela Görz a deraiat, 50 de persoane au fost grav rănite. Cauza deraiării ar fi un defect de frână.

Declarațiile senzaționale ale unui diplomat rus.

Londra, 17 Martie. — Ziarul „Times” publică un senzațional interview cu un distins diplomat rus.

„Nu există nici un motiv pentru neliniște”, — a spus diplomatul rus. „Intărirea forțelor Rusiei se face chiar pentru asigurarea păcii europene, care până azi nu e periclitată din nici o parte.

Pacea europeană va fi însă definitiv asigurată, dacă va succede să se înjghebe a antantă franco-rusească-nemțească-engleză și pentru realizarea ei nu există dificultăți.

Antanta aceasta de sine înțeles ar fi în dăuna monarhiei austro-ungare căci ar provoca prăbușirea monarhiei habsburgice și împărțirea ei.

Sosirea împăratului Wilhelm la Viena.

Viena, 17 Martie. — Împăratul Wilhelm va sosi în 23 la Viena. În vederea vizitei înalte, capitala austriacă face mari pregătiri. La gară împăratul Germaniei va fi întâmpinat de către M. Sa monarhul.

Greva minerilor din Brüx.

Praga, 17 Martie. — După o telegramă din Brüx 500.000 mineri au pășit în grevă cerând urcarea lefurilor. Au fost trimiși în ținutul de grevă miliție pentru menținerea ordinii.

INFORMAȚIUNI

Arad, 18 Martie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă cu schimbarea temperaturii. Prognostic telegrafic: rece, în unele locuri ploi. Temperatura la amiazi a fost 7,6 C.

Dăruirile „Victoriei”. „Victoria” instituit de credit și economii soc. pe acții Arad din sumele destinate de adunarea generală pentru scopuri filantropice culturale a mai dăruit:

și provincie	500.—
Fondul ziaristilor români	500.—
Societatea academică „România Jună”	
Viena	200.—
Societatea academică „Petru Maior”	
Budapesta	200.—
Tinerimii universitare, Cluj	200.—
Masa stud. din Brașov	100.—
Societatea sportivă „Gloria” Arad	200.—
Societatea călțunilor români, Arad	50.—
Fond. „Victoria” pentru excursiunile tinerimii seminariale din Arad	200.—
Reuniunea învățătorilor din Arad și jur	200.—
Comunei bis. gr.-or. sârb., Arad	100.—

Biblioteca actualităților în chestia de naționalități. (Nemzetiségi aktualitásak könyvtára). Sub titlul acesta a început a se publica în Budapesta o serie de broșuri, cari au de scop să lumineze toate chestiile actuale, cari sunt în legătură cu marea problemă a națiunilor nemaghiare din Ungaria. Biblioteca aceasta o va compune tinera generație a sociologilor maghiari și volumul prim e scris de talentatul scriitor Aradi Viktor tractând procesul rutean dela Sighetul-Marmației în chip maestru. Ni se desvălește cu toate chinurile și toate barbariile sale iadul, în care sufer națiunile nemaghiare în acest stat nefericit. Suntem convinși că această singură carte tradusă în toate limbile civilizate și trimise tuturor ziarurilor mari din Europa ar fi în stare să producă revolta lumii în contra împilatorilor noștri.

„Muzeul Grigorescu”. Alaltăieri a avut loc la Ateneul român din București inaugurarea „Muzeului Grigorescu”, în prezența ministrului cultelor.

Se știe că operele lui Grigorescu se găseau până acum răspândite pe la diferite autorități, și la Palatul Artelor. Din inițiativa dlui I. G. Duca ministrul cultelor, ele au fost strânse într'un singur loc, într'o vastă sală a Ateneului Român, sală care va purta numele: „Muzeu artistic al pictorului Grigorescu” și care va fi în permanență deschisă pentru public.

Un monument lui Alexandru I. Cuza la Alexandria. Din Alexandria ni se scrie: Din inițiativa unui grup de intelectuali din orașul nostru, s'au intrunit Duminecă, la clubul „Unirea”, mai multe persoane din orașul nostru alegând un comitet pentru strângerea fondurilor necesare ridicării în orașul nostru unui monument lui Alexandru Cuza primul domnitor al Principatelor românești, unite.

Atentatul dela Paris. Gaston Calmette, șef-redactorul ziarului Figaro astăzi e pe catafalc; murise în spital pe masa de operație, când medicii voiau să-i extragă gloantele. Ultima vorbă i-a fost:

— Mi-am făcut numai datoria!

Iar femeia atentatoare, soția strălucitoare de frumsețe a ministrului Caillaux astăzi e o simplă arestantă a secțiunii criminale din temnița St. Lazare. Când polițaii i-au smuls arma fumegândă din mână, doamna le-a răspuns mândră, fără tremur în voce:

— Nu există justiție în Franța: Celce vrea să-și repareze onoarea, numai cu arma o poate!

De fapt doamna Caillaux cu o zi mai înainte, când Figaro îi publicase o scrisoare de dragoste, ca să-i compromită soțul, ea consultase un avocat renumit dacă ar putea să tragă la răspundere pe redactorul ziarului, pentru rușinea ce i se aduce, scormonind și viața ei intimă — dar acela i-a răspuns că prin un proces de calomnie numai s'ar compromite și mai mult. Deci s'a hotărât să se răsbune pentru inzulța familiei: și-a cumpărat un revolver, s'a urcat în cel mai elegant automobil, s'a dus la redacție și l'a ucis pe Calmette, între împrejurările cunoscute.

Acum stă palidă în celula Nr. 12 (tocmai în care stătuse și renumita doamnă Steihel — ce coincidentă!) Intrevederea între soț și soție a fost sfâșietoare; femeia a căzut în genunchi și l'a rugat: Iartă-mă! — Ministrul a ridicat-o și a îmbrățișat-o, apoi s'a dus și și-a prezentat dimisia. În locul lui a fost numit d. Renault, ministrul de interne de până acuma (Caillaux a fost la finanțe), dar e posibil ca întreg cabinetul să se schimbe.

Parisul tot e în fierbere. Pe străzi, în fața parlamentului, în fața temniței și la locuința victimei mii de oameni demonstrează: Unii aprobă fapta acestei femei, care ca o amazoană din povești a răzbunat onoarea terfelită a soțului; alții din resentimente față de soțul ei, o injură și-i cer condamnarea.

Și o să urmeze condamnarea în curând. Cu considerație la trecutul nepătat al femeii și că a comis atentatul într'un moment de supremă iritație, poate că va fi condamnată numai la 2 ani închisoare, eventual (puține șanse) să fie achitată. Avocatul Labori, renumitul apărător al lui Dreyfus, și-a oferit serviciile.

Arestarea unui ofițer rus în Germania. Intreagă presa rusească se ocupă cu deținerea ofițerului de marină rus Poljakow de către poliția din Colonia. Deținerea deși ofițerul s'a legătimit în ordine s'a făcut la denunțarea unui muncitor, care a afirmat că Poljakow i-a furat din buzunar orologiul în imbulzeala de carneval din Duisburg. Presa rusească afirmă că Poljakow a fost ținut închis 10 zile, începând din 23 Februarie, iar poliția germană ar fi tratat cu el foarte brutal, confiscându-i toate telegramele și scrisorile ce le-a adresat ambasadei rusești din Berlin cerând intervenția acesteia pentru eliberarea sa.

Cazul a provocat mare neliniște în Petersburg și ambasadorul rusesc din Berlin a cerut imediat explicări dela ministerul de externe german, care l'a provocat imediat pe șeful poliției din Colonia să raporteze amănunțit asupra deținerii.

Adresa e în curgere de altcum atât din partea ministerului de externe german cât și din partea ambasadei rusești.

Incidentul neplăcut după cum se anunță se va aplană incurând în chip multumitor fără de a provoca urmări mai grave.

Roosevelt corespondent al ziarului „Daily Telegraph”. Începând cu 21 Martie jurnalul londonese „Daily Telegraph” în același timp cu revista americană „Scribner's Magazine” va începe publicarea știrilor de călătorie ale fostului președinte al Statelor-Unite, Teodor Roosevelt, care chiar acum face o lungă călătorie prin America de sud.

Roosevelt a ajuns deja la râul Euyaba la granița nordică a republicii Paraguay și pătrunde acum străvechile păduri ale Braziliei.

Sinuciderea unui conte italian. Din Roma se anunță: În Florența sinuciderea contelui Zassella a produs mare senzație. Contele s'a închis în capela familiară și înaintea mormântului mamei sale și-a tras un glonte în cap. Înainte de aceasta contele a împodobit mormântul cu flori și a aprins lumânările.

Zece ani dela izbucnirea războiului ruso-japonez. Zilele trecute s'au împlinit zece ani dela izbucnirea războiului ruso-japonez, cel mai crâncen război care s'a purtat în vremea din urmă, care întrece în cruzime războiul din Balcani de anul trecut, unde nu a fost întrebuintă toată tehnica luptei moderne și nici mase de oameni atât de mari nu s'au ciocnit.

Învingătorii și-au putut serba jubileul victoriei pe pământul cucerit; învinșii nu și-au ser-

bat dezastrul. — Dar și unii și alții deopotrivă au suferit pierderi în oameni și bani, cari nici alți zece ani nu le vor putea aduce la loc...

Intâlnirea regilor Serbiei și Muntenegrului. Din Pristina se anunță: Cercul svonul că regele Petru se va întâlni în curând cu regele Muntenegrului spre a serba aniversarea luptei dela Kosovopolje. Această serbare se proiectase pentru anul trecut, dar a fost amânată din cauza războiului.

La Tirana se va construi un palat în stil venețian pentru perechea domnitoare.

Știri din Basarabia. Noul viceguvernator al Basarabiei va întreprinde o călătorie în tot ținutul Basarabiei pentru a cunoaște în deaproape nevoile populației.

— În foarte multe biserici din Basarabia se face liturgia în limba română. În unele părți, ea se face tot în limba rusă, din cauză că preoții nu știu să officieze în românește.

Invățătorii români la tãmbãlau kossuthist. Ungurii din Mehadia au serbat în felul lor sgmotos ziua de 15 Martie, despre care zic că atunci a rãsarit libertatea ungureascã. Noi știm însă și aceea că tot acea zi a fost începutul robei noastre sufletești și știm că până în ziua de azi sãrbãtoarea din 15 Martie este simbolizarea gândului sovini de a desființa popoarele nemaghiare din țară. Români deci nu pot lua parte la aceste serbãri, decât numai atunci, când ei înșiși ar recunoaște îndreptãțirea nimicirii lor naționale și ar voi sã manifesteze dorul lor de a se maghiariza. Cu adãnc regret am primit deci informațiunea că invãțătorii *Ioan Terfaloagã* și *Remus Popã* din Mehadia împreună cu soțiile lor au luat parte la tãmbãlau kossuthist, ce au arãniat jidãnașii din Mehadia în ziua de 15 Martie. Și mai mare ne este rușinea când cetim că discursul de deschidere al tãmbãlãului l-a rostit chiar invãțătorul român *Ioan Terfaloagã*. E grozav. Unde mergeți, oi rãtãcite?

Necrolog (și un memento). Din Bistrița ni se scrie: Alaltãieri (în 14 Martie) a fost înmormântat în Bistrița cu mare pompã *Godofred Lányi*, fost vicecomite al comitatului Bistrița-Nãsãud.

Corespondentul nostru mai adaugã: Fiindcã comitatul Bistrița-Nãsãud aproape de 40 ani a fost condus numai de Sași, deși majoritatea poporului în acest comitat o formeazã Românii, ar fi de dorit, ca cel puțin acuma postul acesta însemnat de vicecomite sã fie ocupat de un Român; cu atât mai vãrtoș s'ar putea, pentrucã avem destui bãrbați vrednici de ocuparea acestui post. Dacă intențiunile și promisiunile recente ale contelui Ștefan Tisza referitor la înțelegerea Românilor cu Ungurii sunt sincere, — urmașul rãposatului vicecomite sas în comitatul Bistrița-Nãsãud cu majoritate covãrșitoare româneascã, numai un român ar putea fi. — *Cor.*

În jurul morții lui Edwards. Din Paris se anunță: Zilele aceste s'a deschis testamentul fondatorului ziarului „Le Matin”, Edwards, decedat acum câteva zile, testament care produce senzație în toate cercurile societãții din capitala Franței. Testamentul sunã astfel:

„Numesc ca legatarã a mea universalã pe d-soara Gabrielle Colona Romano, prietena mea, care, — afirm aceasta pe cuvãntul meu de onoare, — nu mi-a fost niciodatã decãt prietenã în sensul cel mai înalt și nu în sensul material al cuvãntului.

Îi las tot ce posed cu condiția ca sã de cãntãretei Ceciliei Tevenet 100.000 de franci și cameristului meu 600 de franci anual precum și prietenilor mei diferite suveniruri din moștenire.

Grija de mormãntul familiar sã o aibã d-soara Colona Romano pe care o rog sã nu plãteascã datoriile mele de joc și de bursã decãt în baza unei sentințe a tribunalului, cãci am fost ieșit și înșelat în mod nerușinat. Rog pe d-soara Colona Romano sã poarte pe deget verigheta mamei mele”.

D-soara Colona Romano, care e actriță la „Comedie Francaise”, declarã cã nu s'a decis, încã sã primeascã moștenirea, cãci se teme de calomniile lumii deși conștiința ei e curatã. Dacă totuși ar primi-o, ar face-o numai din motivul cã cunoaște mai multe opere de bine începute de Edwards pe cari ar dori sã le continue. Bani moșteniți nu i-ar întrebunța decãt pen-

tru binefaceri și s'ar ocupa cu înființarea unui azil pentru copiii sãraci.

Orașul Tiflis acoperit de zãpadã și noroi. Din Tiflis se anunță: Orașul și împrejurimile sunt acoperite de nori galbeni; ceața și zãpadã amestecatã cu noroi a cãzut aci. Fenomenul ar fi în legãturã cu uraganul din regiunea Bacu. Grãmezile de praf cãzute pe linia feratã transcaucazianã au oprit circulațiunea.

O crimã pe un vapor englez la Brãila. Din Brãila se anunță: Marinarii Cleant și Chlai Bessel de pe vaporul „Indian transport” de sub pavilion englez pe cãnd se aflau cu vaporul eri la Brãila, s'au luat la ceartã și s'au provocat la o luptã de box dupã cum se obișnuiește între mateloși.

La un moment dat Cleante a cãzut jos în urma unei lovituri primite în abdomen. Învingãtorul, dupã aceleași obiceiuri marinãrești a încetat lupta.

Cu mare greutate Cleante s'a tãrit pãnã în camera de culcare a marinarilor unde a fost gãsit mort.

Anunțându-se cãpitãnia portului criminalul a fost arestat.

Dunãrea amenințã cu inundații. Din Craiova vine știrca cã apele Dunãrii au început sã e, cascã amenințãnd cu inundaerea.

În comuna Grindeni apele au venit așa de mari, încãt prefectura a dat ordin ca o echipã a serviciului tehnic sã ia mãsuri pentru facerea unui dig de apãrare. Tot deodatã prefectura județului a încunoișit pe țãrani sã fie cu bãgare de seamã ca sã previe un eventual pericol.

Ultima noutate de senzație a aviației. Ultima noutate de senzație în domeniul aviației o aduce rusul *Sikorsky*.

Acest aviator a construit un monoplan pentru pasageri cu patru motoare. Pasagerii sunt plasați într'o cabinã de 9 metri pãtrați închisã, încãlzitã și luminatã de motoarele aparatului.

Încercãrile fãcute au dovedit cã aparatul, cu toate cã are dimensiuni uriașe, are perfectã stabilitate în aer. Cu 16 pasageri aparatul a stat în aer un ceas și jumãtate, iar cu 8 pasageri douã ceasuri. De jos, aparatul apare ca o pasãre giganticã și se numește „Iliia Murometz”. Încercãrile fãcute în fața unei comisii a ministerului de rãzboiu au dat rezultate absolut satisfãcãtoare.

Un pasager spune, cã în timpul zborului s'a plimbat prin cabinã, fãrã sã fi simțit nici cea mai micã zguduitorã și cã de pe fereastrã i se infãțisa o priveliște încãntãtoare.

Ministrul de rãzboiu al Rusiei entuziasmat de modul cum funcționeazã monoplanul lui Sikorsky, i-a comandat îndatã cinci bucãți la fel. „Și aviatorii lucreazã mereu.

Anarhia în armata sãrbã. „Pravda” publicã destãinuri senzaționale asupra situației în armata sãrbeascã, relevãnd mai ales rãul tratament la care sunt expuși soldații sãrbi. Ziarul publicã scrisoarea unui soldat din Kõprili, care spune cã în garnizoana de acolo domnește anarhia. Soldații se plâng cã sunt ținuți de atãta timp sub arme. La 9 Februarie, cu ocaziunea vizitei principelui moștenitor la Kõprili, soldații au voit sã i se plângã, dar au fost respinși de ofițeri cu sãbiile. Acest lucru s'a repetat și cu ocaziunea sosirii unui înalt ofițer la Kõprili.

Artiști boierii. Pe lângã pleiada artiștilor muritori de foame, sunt câțiva favorizați de soarte, cari sburdã în bogãție. Dintre scriitorii germani Blumenthal e cel mai bogat, cu o avere de peste douã milioane; urmeazã Sudermann, care e fericitul posesor a douã frumoase castele. Kadelburg are șapte case fãrã datorie, dramaturgul Hauptmann câștigã cam 200 mii de mãrci anual. Dintre compozitori Puccini și Strauss sunt milionari, Lehár și Eysler amenințãți sã prindã milionul. Dintre pictori Lebermann e multimilionar. Stuck își vinde un tablou cu nu mai puțin de 60 mii franci. Dintre cântãreți Caruso are un venit anual de circa un milion, deși e foarte cheltuitor, Zelma Kurtz dela opera din Viena are cam un sfert de milion pe an, etc. etc., cãci mai sunt mulți în special francezi, englezi și americani. Chiar și Ungurii au vre-o doi (bunãroarã Herczeg), numai ai noștri au rãmas tot sãraci, bieți idealisti cu pletele

nãclãite, cari în așteptarea milionului sã nu-trescu cu... rãbdãri prãjite.

Shilinsky decorat de țar. Din Petersburg se anunță, cã șeful marelui stat major rus, generalul Shilinsky din prilejul numirii lui ca guvernor general al districtului militar al Varșoviei a fost decorat de țar.

Ce avere are împãratul Germaniei. Avereã Kaiserului se evalueazã la 394 milioane de mãrci, care îi aduc un venit anual de 24 milioane mãrci. Împãratul — afirmã unele ziare din Berlin — va plãti ca impozit de rãzboi 4 milioane mãrci.

Fericirea. La un concurs al lui „Journal” premiul I, de 50.000 lei, a fost câștigat de o lucrãtoare, Marie Richard.

E interesant modul cum a primit ea vestea. — Ce fericire! strigã ea, aproape sã cazã și cu lacrimi în ochi.

În sfãrșit o sã știu și eu puțin ce este odihna, sã pãrãșesc un moment monotonul lucru zilnic care mã obligã sã rãmãi aplecatã toatã ziua asupra pupitrului dela casã.

Lucrez din cea mai iragedã vãrstã. Sunt de 35 ani. Pãnã la 30 am lucrat cu mama la Epernay.

De cinci ani sunt parizianã, casieritã la crotoria Rik.

Cincizeci de mii de lei! E o avere pentru mine! Și mã așteptam atãt de puțin!

Toatã noaptea am visat delicia pe cari le va procura câștigãtorului premiul lui Journal. „N'o sã fiu eu, de sigur”, îmi ziceam.

Ce-o sã fac cu această avere?, cãci pentru mine este o avere.

Lasã-mã sã mã gândesc un minut. Fericirea e așa de neașteptatã încãt nici nu știu ce sã rãspund.

De sigur nu-mi voi lãsa lucrul. N'am cãlãtorit niciodatã. Fãrã îndoialã voi cheltui o micã parte din sumã ca sã mã duc câteva zile sã vãz soarele Rivierei... Pe urmã?... Nu mai știu...

Suzana și Magdalena. Acum câteva zile Dr.-ul parizian Filiaire a operat douã copile pe cari le unea un pod membranos.

În vãrstã numai de 3 luni și 4 zile, ele erau de o sãnãtate perfectã și cântãreau împreună 6 chilograme jumãtate.

Dr.-ul a anesteziat membrana cu cocainã și apoi a fãcut secțiunea.

Dupã cum arãtase examenul radiografic, nu era nici o legãturã intestinalã.

Operația a durat un sfert de orã.

Dupã operație, le-a luat doica, care plãnsese tot timpul.

Din nãsbãtitele sufragetelor. Ziarele aduc știrca cã lordul Churchill dupã vorbirea ținutã în Bradford a fost atãcat și huiduit de-o mare mulțime de bãrbați și femei, de cari poliția înzãdar a încercat sã-l apere. Un om a rupt cordonul poliștilor și l'a lovit pe ministru peste gurã încãt l'a pornit sãngele. Aceastã demonstrație a fost condusã de sufragete.

O sufragetã îmbrãcatã în haine de bãrbat, aruncatã în arest. În antișambra parlamentului englez a fost aflatã alaltãieri seara o micã persoanã, în haine de bãrbat, care a fost momentan arestatã. În buzunarul ei, poliția a aflat o cravãșe și s'a constatat cã ea e o partizanã a dnei Pankhurst și cã a așteptat acolo prilejul sã batã vr'un ministru.

Biserica profanatã de sufragete. Din Birmingham se anunță: Sufragetele au pãtruns în biserica din localitate, spãrgãnd toate ferestrele și icoanele. În biserica s'au gãsit bilete, purtãnd inscripția: „Dați drepturi electorale femeilor!”

Spiritism. Sãmbãta trecutã, s'au întrunit în localul din Cafã Voltaire la Paris cercul de spiritism și literaturã de sub conducerea cunoscutului și apreciatului scriitor Gaston Picard. A urmat conferința acestuia și în urmã în fața a peste 200 de spectatori s'au fãcut experiențe de spiritism cari au uimit întreaga asistență.

În adevãr s'au auzit pagine din Wagner, Balzac, Verlaine, Baudelaire etc. dictate de spiritele acestora mediurilor din salã.

S'au chemat apoi diferiți morți cari au fãcut destãinuri foarte atrãgãtoare. Se svonește la Paris, cã însuș președintele republicii, Poincaré, ar fi mãrturisit unui intim al sãu cã ar vrea sã participe la o ședințã de spiritism secretã.

Femel de s
Magazine”, se
domeniul feme
zibil împotriva
contestã femeii
ca sã fie întrã

Culegerea
duh din care

Vestita tra
cipe la o serã
rugatã de cãtu
benevole prin
serate se gãs
cãnd li se cer
cant care rãsp

La acest r
cantului urmã

— Atunci
dul e destinat

O ironie
Augustine Br

o purta M-m
grup de arti
care era strã

— Despre
— Despre

nu mai era d
capãt.

— Atunc
— replicã A

ea, știe num
Nu lipsite

face asupra
engleze, Mi

— A furã
o o prostie.

sãruta o fer
în vãrstã e

e... cu totul
șire, a sãrut

O telegra
lui Wintson

Bernard Se
telegrafiasc

asemenea i
— aluzie cã

dãdu urmãtã
— Nu eu

atãt de rel
Un duel

și una mai
— Dupã

vãzutã, zis
La care

— Perf
nu face sã

Ocolu

acropolan
York, se

de zile.

Furtu

ceze a l

pricinuit

500 metr

au fost c

La P

Solidar

jos ne dã

se plâng

adevãrat

moravuri

din Mũne

„Berli

Mũchen

pector de

Omul

diavolul,

de lucru,

lui drum

multe se

Inspe

carierã

usor sã

tre cei d

îndatã c

naj de m

alături d

Dar

multã l

lângã n

femeii,

Femei de spirit. In cel mai nou număr din „Strand Magazine”, se află o culegere de spirite și ironii din domeniul feminist care ar putea fi un argument plauzibil împotriva acelor cari, antifeministi ireductibili, contestă femeilor glumele sau ironiile perfect reușite ca să fie într'adevăr de spirit.

Culegerea aceasta cuprinde o serie de apropouri de duh din care reținem cele ce urmează.

Vestita tragediană Marie Dorval invitată să participe la o serată dată în beneficiul celor nevoiași, fu rugată de către comitetul inițiator să colecteze sumele benevole printre cei prezenți. Dar chiar la asemenea serate se găsesse oameni bogăți cari se simt șochiați când li se cere obolul, cum fu cazul unui mare fabricant care răspunse marelui artist că nu poate da nimic.

La acest refuz categoric Marie Dorval dădu fabricantului următoarea replică:

— Atunci luați ceva din ceea ce am strâns, căci fondul e destinat pentru cei ce n'au...

O ironie întâpătoare fu aceia a artistei dramațice Augustine Brohan care intervenind într'o discuție ce o purta M-me Allan dela „Comedia franceză” cu un grup de artiste, o întrebă în timpul conversației de care era străină:

— Despre ce e vorba?

— Despre facerea lumii, — răspunse Allan, care nu mai era dispusă să înceapă din nou discuțiunea dela capăt.

— Atuncea nu pot participa la această conversație, — replică Augustina — căci cum spuse Allan, singură ea, știe numai ce s'a petrecut pe atuncea...

Nu lipsite de spirit sunt următoarele reflecții ce le face asupra sărutului una din cele mai repetate artiste engleze, Miss Kendal:

— A fura un sărut e natural; a cumpăra un sărut e o prostie. A-ți săruta propria-ți soție e o datorie, a săruta o femeie urită e galanterie; a săruta o femeie în vârstă e o expresie de stimă, a săruta o fată tânără e... cu totul altceva. A săruta o mătușă bogată e lingușire, a săruta o soacră e un adevărat sacrificiu.

O telegramă de spirit e aceia pe care a dat-o mama lui Winton Churchill, soția lordului Churchill, lui Bernard Shaw, care invitat de dansa la un ceai, îi telegrafiasse astfel: „Nu vin! Cum îmi puteți face o asemenea invitație, când cunoașteți obiceiurile mele” — aluzie că nu obiceiul să beie ceai. La aceasta ea îi dădu următorul răspuns telegrafic:

— Nu cunosc obiceiurile d-tale, dar sper că ele nu s'atât de rele ca manierele d-tale...

Un duel spiritual e cel urmat între o femeie tânără și una mai în vârstă:

— După treizeci de ani femeia nu mai face să fie văzută, zise cea tânără.

La care cealaltă, una în vârstă, răspunse astfel:

— Perfect, dar o femeie înainte de treizeci de ani nu face să fie ascultată.

Ocolul lumii cu aeroplanul. Ocolul lumii cu aeroplanul, organizat de Aero-club din New-York, se va desfășura cel mult în timp de 120 de zile.

Furtuni violente în Franța. Pe coastele franceze a bătuit ieri o violentă furtună, care a pricinuit mari stricăciuni. În unele locuri, valurile mării au inundat țărmlul pe o distanță de 500 metri. La Druhi și în alte localități balneare au fost distruse mai multe case.

La Paris apele Senei s'au urcat cu 16 cm.

Solidaritatea femeilor măritate. Întâmplarea de mai jos ne dă dreptul să spunem că dacă deputații germani se plâng de imoralitatea Berlinului, nu e mai puțin adevărat că trebuie să se mândrească cu puritatea de moravuri a münchenezilor sau cu cel puțin a femeilor din München.

„Berliner Tageblatt” spune că de mult se stabilise în München — împreună cu tânăra sa soție — un inspector dela o societate de asigurări.

Omul părea că-și iubește nevasta, dar cum pe semne diavolul, care nu face niciodată mănăstiri, n'avusese de lucru, îi scoate înainte, în unul din nenumăratele lui drumuri, o subretă plină de nuri și lipsită de prea multe scrupule.

Inspectorului de asigurare, care în năbădăioasa sa carieră învățase să pledeze „pro causa”, îi fu foarte ușor să câștige pricina pe lângă nurlia femeieșcă și între cei doi împrieteniți se stabilă și înțelegerea că de îndată ce se vor înapoia în capitala Bavariei, noul me-naj de mâna stângă să se instaleze într'un apartament alături de cel conjugal.

Dar se vede că inspectorul care reușise să inducă multă lume în eroare, nu avusese acelaș succes și pe lângă nevastă, care cu intuiția foarte dezvoltată a femeii, simțise că prea iubitul ei soț nu calcă a popă.

Și pentru că nevasta sa legitimă nu înțelegea ca să mai aibă și altă femeie drept asupra inimei bărbatului ei, îi spuse scurt și cuprinzător că ea nu poate tolera o asemenea situație, și deci pleacă la mama sa în Landshut.

Inspectorul, care abia atâta aștepta, multămi din fundul inimei lui infidele, lui Dumnezeu, că dase nevestei sale un asemenea gând și cum plecă intristată soție își aduse numai decăt în casă prietena, scandalizând întreg cartierul printr'o asemenea purtare.

Cum însă omul era înamorat lulea, nu băgă în seamă ce spuneau gurile rele și multămit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, făcea planuri pentru viitor.

În cartier însă era turburare mare. Soțiile lovite în amorul lor propriu nu putură tolera ca în preajma lor să se ultragieze în asemenea mod o femeie măritată și, sau dintr'un spirit de solidaritate feminină, sau pentru a da un exemplu și bărbatilor lor, de cam ce ar putea să pată, dacă le-ar veni și lor un gust fistichiu ca inspectorului, și adunându-se în număr de peste trei sute, asaltară casa infidelului, puseră mâna pe prietena acestuia, îi traseră o bătaie și o alungară. După aceia s'iliră pe soț să telegrafizeze următoarele legitime plecte:

— Vino înapoi! Casa este purificată!

Nevasta nu mai așteaptă multă ploconeală și seara se și întoarse acasă. La gară o așteptau în păr toate femeile din cartier, cari o primară cu entuziasm și îi făcură, ducându-o în triumf la domiciliul conjugal, manifestatii atât de sgomotoase încât poliția se văzu silită să intervină și să liniștească pe aceste campioane ale moralei.

x Minge pentru football, ghete pentru fotbal, lopeți pentru tenis, minge și jucării, asortiment bogat și foarte ieftin la firma *Hegedüs Gyula, Arad, bulev. Andrássy nr. 16. Telefon 506.* (He 1891).

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann** pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Mi 1621)**

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la **Weinberger János în Arad.**

Cronica socială.

Dela desp. Oravița al Reuniunii inv. români. Despărțământul Oraviței, aparținător „Reuniunii învățătorilor dela școalele profesionale gr. or. române din dieceza Caransebeșului” își ține prima adunare din anul acesta în Oravița-montană Sâmbătă în 8/21 Martie 1914 în sala școlii noastre având un bogat program.

Fiindcă adunarea aceasta se ocupă cu „Propunerea religiei în școala populară, conform dorinței P. Sf. Sale dlui episcop Dr. Miron E. Cristea arătată în adunarea generală din Caransebeș sunt invitați a lua parte toți preoții din protopresbiterat.

Audițiune muzicală în Deva. Domnișoarele române din Deva aranjează o audițiune muzicală declamatorică, în beneficiul marelui Orfelinat, contemplat de către „Uniunea femeilor române din Ungaria”, Duminică în 22 Martie d. a. la 5 ore, în locuința doamnei prezidente a Reuniunii cu următorul program:

1. Ion Costescu: „Cântecul străimătății”, cor de dame cu acomp. la pian de dșoara Viorica Schuster.
2. C. Chovan: „Danses Roumaines” pour la piano pe 4 mâni de dșoarele Lucia Hosu și Viorica Schuster.
3. a) F. Mendelsohn B. op 14 „Rondo Capriccioso” E moll; b) T. Brediceanu: „Preludiu și hora” pour la piano de dș. Alexandrina Moldovan.
4. G. Coșbuc: „Nedumerire” declamată de dșoara Aneta Renghea.
5. a) Fr. Chopin: „Nocturne VIII opus 48 nr. 1”; b) T. Brediceanu „Ardeleana I”, solo de violină executat de dșoara Ana Savu, acomp. la pian de dșoara Alexandrina Moldovan.
6. Zd. Lubicz: „I-re Rhapsodie roumaine” pour la piano de dșoara Veturia Rusan.
7. Ion Costescu: „Puișorul” cor de cu acomp. la pian de dșoara Viorica Schuster.

Intrarea 1 cor. de persoană.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După t kgr.)

— 18 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.37
Grâu pe Maiu	12.28
Grâu pe Octomvrie	11.18
Secară pe Aprilie	9.49
Secară pe Octomvrie	8.58
Ovăș pe Aprilie	7.52
Ovăș pe Octomvrie	7.71
Porumb pe Maiu	6.67

Un an de muncă.

Valea-Crâinii, 16 Martie 1914.

Un sumar scurt, dar cu multă pricepere întocmit, mi-a venit zilele acestea în mână. Asemănător altor instituțiuni, acu își publică sumarul socoților anuale pro 1913 Comunitatea de avere, a fostului regiment confinar româno-bănățian Nr. 13. Acesta mi-a atras atențiunea. Până acu n'a luat încă act presa noastră despre bilanțul acestei instituțiuni, unică în felul ei, ca grănițer, și așa împădurit, pe baza sumarului trimis comunelor îndreptățite și reprezentanților acelor și a socoților fost espuse spre vedere publică, află de bine a analiza pe scurt, ceea ce cu atâta scrupulositate a făcut contabilul Com. de avere.

Bilanțul se deosebește dela cele obișnuite, — pentru că este compus pe baza contabilității cameralistice, — în care obiectele sunt grupate în două, cum aparțin administrației pădurilor sau a fondului caselor și sunt specificate ca erogațiuni și intrate conform preliminarului și stărilor faptice.

Dintre erogațiunile și acoperirile preliminate pentru anul 1913, la administrația pădurilor, cât și la fondul caselor, pe lângă speșele de manipulare, cari fac 248.123 cor 53 fil., venițele edificiilor figurează cu 5806 cor. 23 fil. arătând un plus de 985 cor. 25 fil. cele mai înainte înșirate aflându-și acoperirea în valorizarea produselor silvice brute, cele din urmă fiind rezultatul închirierii palatelor centrale. Dări și aruncuri comunale sunt 49,522 cor. 50 fil. înecă o rubrică foarte însemnată a sumarului. Speșele de manipulare, internatul, grădina de pomi, contribuiri de creștere, stipendii, penziuni, escontentări, sunt titluri mai însemnate din punct de vedere general, însă cari atrag atențiunea din punct de vedere silvic-technic sunt erogațiunile înșirate sub titlul „Speșe de exploatare.”

Dacă arunc o privire în trecut află, că dezvoltarea firească, cu avântul care și l'a luat în timpul din urmă Com. de avere, numai pe lângă jertfele aduse cu aranjarea modernă a instalațiunilor pentru taxațiunea silvică, cu speșele producerii și transportului a lemnelor de regie și a culturilor silvice, a produs atare rezultat, că acum când situația financiară atât de nefavorabilă amenință cu peire existența mai multor institute solide, Comunitatea de avere a rămas neatinsă, încheindu-și bilanțul după achitarea atâtor angajamente, cu un prisos de 120,175 cor. 34 fil., care adaugându-se la restul casei rămas cu 31 Decemvrie 1912 face 535,499 cor. 23 fil., pentru că în anul trecut, venițele preliminate în 486,497 cor. arată un plus de 322,382 cor. 21 fil. În raport cu intratele, — foarte natural, — s'au urcat și erogațiunile dându-i-se Comunității de avere, în urma valorizării atât de norocoasă a produselor posibilitatea, a satisface la timpul său angajamentelor luate asupra sa, ca contribuie la zidirea gimnaziului de stat, la fondul pentru ajutorarea celor inundați (cu 100,000 cor. și toate lemnele de construcție în mod gratuit), la trenul Caransebeș-Hațeg, cheltuielile de trasare a căii ferate Iablanița-Bozovici, adaptarea edificiului central pe seama internatului și cheltuielilor localizării cadastrale din curgere.

Interesul, binechibzuiala, inima curată a conducătorilor actuali a restabilit starea normală a bilanțului deschișbrat al Com. de avere, în urma mai multor sarcini din trecut. Cine voiește să-și formeze o judecată dreaptă despre afacerile Com. de avere și să-i poată apre-

cia valoarea adevărată, acela trebuie să țină seamă de împrejurările între care funcționează Com. de avere și de obstacolele, care le întâmpină. Sumarul acesta este dovadă vie, că chivernisirea acestui domeniu este depusă în mâni harnice, căci numai așa se poate arăta cu sfârșitul anului 1913, după îndestularea împăduririlor cu recerintele lor la pășunea de munte și pădure, la jir, la lemne de clădit și de construcție pe lângă taxe moderate, apoi prin lemne de foc gratuite în valoare de circa 80,000 cor. la an, în fine afară de păduri, munți și poeni cari formează averea fundamentală, o circulație de 1,290,270 cor. 22 fil. Și anii din urmă măcar să atât de mașteri au fost și pentru Comunitatea de avere, cu bucurie se poate înregistra, că pe lângă toate angajamentele s'a ținut cont și de interesele oficianților a căror fond de penziune astăzi e 400,648 cor. 03 fil., iară fondul de ajutorare în caz de morb 2,808 cor. 40 fil.

Comunitatea de avere a fost depozitarul intereselor economice și culturale ale împăduririlor și dacă jertfele prestate în trecut pentru promovarea bunei stări a acestui colț de țară cu acea râvnă se vor aduce și în viitor, un popor blând, pătruns de lumina timpurilor nouă, conștii de chemarea sa, bine situat materialmente, — va da mulțămirea aceluia, pe cari încrederea nețărmurită i-a ridicat acolo, unde se concentrează firele administrării unei averi de 33,174,974 cor. 40 fil. câștigată prin vârsare de sânge și servicii supraomenești, prestate pe atâtea piscuri dela Cerna și Dunărea străbună, până la celelalte margini ale imperiului habsburgic.

Impăduritul.

Bibliografie.

A apărut:

POCĂIȚII de Dr. SEBASTIAN STANCA. E un studiu voluminos pentru combaterea sectei pocăiților. În 25 capitole tractează pe larg toate învățăturile sectei dovedindu-le întreaga răstăcirea. O recomandăm în deosebi preoțimii și învățătorimii ca o armă puternică în lupta cu sectarii. Cartea costă 4 cor. și se poate comanda dela autor (Dr. Seb. Stanca preot în Szászsebes) și dela librăriile românești.

(Sa 1936—10).

„Convorbiri Literare” Nr. 2, cu un material tot așa de bogat ca și numărul pe Ianuarie. În fruntea revistei d. Iacob Negruzzi își continuă amintirile sale din tinerețe, apoi M. Beza publică o schiță, I. Pillat o poezie. Al. M. Zagoritz o cronică artistică, în plus articole științifice, roman, fapte, recenzii etc.

„Săptămâna politică și culturală” cu următorul interesant sumar: Paul Grecianu: Exproprierea în Anglia. (Urmare). — Victor I. Slăvescu: Institutul de studii sud-est europene. — Dr. Ilie Gherghel: Dieta secuiască (din Adalbert de Chamisso). C. Th. Moroșanu: Focșani-Corabia-Etropole. — G. C.: După luptele din Tracia. — Cărți. — Din ziare și reviste. Red. și adm. București strada Regală 1.

„Ilustrațiunea Națională” cu un bogat și interesant sumar literar, cu frumoase ilustrații și cu admirabile reproduceri după pânzele pictorului Octav Băncilă, pictorului celor săraci și umiliți.

În biblioteca teatrală editată de Librăria Ciurcu a apărut: *Un Tutor*, comedie în două acte și un tablou de *Matilda Ponî*. Prețul 50 fil.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Pricu, Brașov. Am primit 9.40 cor. în abonament până la 1 Aug. 1913.
Unteroffiziers Bibliothek, Mostar. Am primit 16.40 cor. în abonament până la 31 Mai 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu,

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deak-Ferenc nr. 20.

O. Goga. **Domnul Notar**. Dramă în 3 acte din viața ardelenescă. Prețul Cor. 2 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Istoria statelor balcanice în epoca modernă**. Lecții ținute la universitatea din București. Cor. 3.50 + 30 fil. porto

N. Iorga. **Pagini despre Basarabia de astăzi**. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Corepondența lui Dimitrie Aman negustor în Craiova (1794—1834)**. După originalele păstrate în „Muzeul Aman” din Craiova (1913). Prețul Cor. 4 + 30 fileri porto.

N. Iorga. Un biruitor: **Radu-Vodă Serban**. 50 fileri + 5 fileri porto.

N. Iorga. **Femeile în viața neamului nostru**. Cor. 2.50 + 20 fileri porto

N. Iorga. **Viața femeilor în trecutul românesc**. Poate fi întrebuințată și ca o carte de ceteră și studiu pentru școalele de fete. Cor. 1.75 + 10 fil. porto.

N. Iorga. **Scrisori domnești**. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Trei lecții de istorie despre însemnătatea Românilor în istoria universală ținute pentru Principele Carol la deschiderea cursurilor de vară din Valenii-de-Munte**. 75 fileri + 10 fileri porto.

N. Iorga. Note de drum **Prin Germania. La Colonia. Spre Bruxelles. Prin Franța de Nord la Calais. Rânduri din Anglia. Oxford. Windsor. Paris. Versailles**. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Tulburările bisericești și politicianismul**. O cuvântare și articole. 75 fileri + 10 fileri porto.

Virgil Arion. **Pagini din timpul răscoalilor țărănești**. Cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. N. Beldiceanu. **Poezii**. Cor. 1.25 + 10 fil. porto.

M. I. Chirășescu. **Răsaduri**. Nuvele. Prețul Cor. 2.— + 20 fil. porto.

M. Lungianu. **Zile senine**. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

M. Beza. **Pe drumuri. Din viața Aromânilor**. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

A. Dumas-Tatăl. **Enric IV**. Bibl. Istorică „Flacăra” Nr. 19. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Zotti Hodos. **Masa ieftină**. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Cor. 1.20 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Ce este fericirea?** Cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Sentimente pasiuni**. Cor. 2.— de lux 2.50 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Mihail Eminescu**. Viața și opera sa. Cor. 4.— + 20 fil. porto.

N. Iorga. **Studii și documente cu privire la istoria Românilor**. Vol. XXI. Documente interne. Miscellanea. Cor. 10.— + 30 fil. porto, vol. XXIII. **Acte străine din arhivele Galitei**. vechii prusii și a terilor de jos. Cor. 6.— + 30 fileri porto.

Ilustrate cu fotografiile Goga—Vlaicu. La cerere generală am editat din nou din aceste ilustrate, brom-braune. Bucata costă 20 fil., 100 bucăți Cor. 14.— franco.

Ilustrate nouă dela balul costumat. 1 serie 25 feluri colorate ori matt costă Cor. 4.— + porto. Bucata 20 fil. 100 bucăți egal sortate Cor. 14.— franco.

Noutăți din Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. Victor Rákosi. **Satul meu**.

Nr. 143—144. Camille Coquand. **Suferințele Vulturășului vol. I—II (Fiul lui Napoleon)**.

Nr. 145. A. Conan Doyle. **Doctorul Negru**.

Nr. 146. I. Ciocărlan. **Fără noroc**. Schițe.

Nr. 147. C. Dem. **Oamenii zilei**. Schițe și observațiuni.

Nr. 148. I. Dragoslav. **Povești de Crăciun**.

Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.— + 10 fil. porto.

P. Locusteanu. **Suntem nebun!** Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

A. de Herz. **Bunicul**. Comedie în 3 acte. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

S. Mehedint. **Poporul**. 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. Contra metafizicii. Indrumare spre progres. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Tăranul; temelul țaranului. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheiere. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Darv. Cr. Voiculescu. **Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913**. Prețul Cor. 1.— + 10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. **Dincolo din Dunăre în Balcani** 1.— + 10 fil. porto.

I. Irinescu. **Cândești**. Pe drumurile Cadri-laterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

CONCURS.

„NĂDLĂCANA”

instituit de credit și economii societate pe acții, în Nădlăc (Nagy-lak comitatul Csanád).

Pentru ocuparea unui post de ofician și a două posturi de practicanți la „Nădlăcana” instituit de credit și economii în Nădlac se publică concurs cu termen până la 5 Aprilie st. n. 1914.

Reflecții au de a cunoaște limba română și maghiară și să dovedească că au absolvat vre-o școală comercială.

Cei liberi de miliție și cu praxă sunt preferiți. Reflecții să-și formuleze pretenziunile de salar și să se pronunțe când pot ocupa postul.

Direcțiunea

instituitului de credit și economii „Nădlăcana”

Na 1956—3

Caut un scriitor

în cancelaria mea, care să fie vârsat în afacerea cărții fundare pe lângă plată după invoială.

Dr. M. MOLDOVAN, avocat.

(Mo 1963—3)

Marosludas.

IN INTERESUL NUMAI AL BARBAȚILOR.

Specialități de preservative de gumă și bășică de pește veritabile franceze și americane. Recomandate de că. „FATIME” și „SEMIRAMIS” cele tre medice mai fine, mai subțiri și mai sigure fabricații. Sculte prin lege, aceste preservative se află de vânzare exclusiv numai la firma mea. — Prețurile: 12 buc. în pachete originale cor. 4.—, 8.—, 10.— și 12.—

Capot american (scurt) 12 buc. fine . . . cor. 4—6
Bășică de pește Non plusultra . . . cor. 6—10
12—16

COLECȚIE DE MUSTRE.

Preservative p. femei „Pessarum oclusivum” K. 3—5
Bandage cu coardă de oțel verit. engleze . . . 7—10
Cu peloiță pneumatică sistem Keleti, brev. ces. și reg. . . 12—
Suspensor, A . . . 1—2-40
Legătoria p. femei A . . . 5—11
Legătoria p. oăntecă, A . . . 10—24
Clorapl de g. nă, A . . . 3—12
Irigator comp. ect. A . . . 5—9
NOUTATEI „Auto vaginal Spray”, cel mai sigur preservativ pentru femei. . . 15—

Expedarea se face în mod discret. Catalog ilustrat gratis și franco.

KELETI J. Fabrică de articole de gaură și pentru îngrijirea bolnavilor.

BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17 szám.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.
SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.		1914.	
23 Februarie		15 Februarie	22 Februarie
ACTIV			
207 883 299	151 178 499	208 488 852	208 386 438
	56 704 800	544 417	598 097
1 499 896	Argint și diverse monede	177 319 195	167 874 175
153 012 590	Portofoliul român și străin		
	{ 16 355 400 Impr. pe pe ef. publice 23 291 600	41 621 305	46 484 045
33 047 131	{ 33 878 400 Impr. pe ef. publ. în ct. crt. 42 400 600	12 802 059	12 802 059
	{ 16 691 731 17 186 669 din care nu s'au ridicat lei 19 208 155 23 192 445	11 999 674	11 999 674
13 273 740	Impurmutul Statului (fără dobândă)	16 945 877	16 945 877
11 999 891	Efectele Capitalului social	4 070 281	4 070 281
17 319 977	Efectele fondului de rezervă	6 601 018	6 602 332
4 150 281	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	1 005 757	1 010 202
6 402 196	Imobile	631 091	647 809
866 138	Mobilier și mașini de imprimerie	146 711 092	148 028 792
618 326	Cheltuieli de Administrație	106 494 828	132 079 948
109 029 937	Efecte și alte valori în păstrare	11 402 645	13 330 707
111 083 811	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	23 808 184	21 160 849
30 542 390	Conturi curente	8 143 041	38 469 268
7 880 301	Conturi de valori	778 589 316	830 498 553
3 028 264	Conturi diverse		
712 410 668			
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
34 219 790	Fond de rezervă	36 794 298	36 794 298
4 993 400	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 809 358	5 309 358
394 341 070	Bilete de bancă în circulație	408 382 020	496 226 040
1 525 419	Dobânzi și beneficii diverse	1 543 958	1 767 643
22 321 621	Conturi curente și recipise la vedere	32 059 559	30 817 945
220 886 748	Efecte și alte valori de restituit	253 205 920	280 116 740
22 122 620	Conturi diverse	34 294 203	57 466 529
712 410 668		778 589 316	830 498 553

Taxa: Secont 6%, Dobânda 6 %

Dr. med. ESCHKER

chirurg și medic pentru femei

Timșoara-Elisabetin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut nrul 24.

Ordinează dela 8-10 și „ 2-4

Laborator - Röntgen. — Analiză microscopică. E 1566

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, cu ațe și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	82	62
Rizling	86	64
Rosu de Minis	110	100
Carbenet	115	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	50.—
Rizling	52.—
Šiller	54.—

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri Világos (Arad m.)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne
Intreprindere de firez-motor
„Hunyadi”
Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanență lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci plumbuiți. 100 kgr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânjini și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tăiatul lemnelor cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștiințios. — Scanduri întrebunțate, de diferite grosimi, bune, se vând cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Mii de inși
binecuvântă mijlocul nutritor de întărire
„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.
„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.
Efect sigur, deja la prima încercare.
1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—
De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

Ho 1846—30

Bătăturile,

scortoșenia pielei, urcișorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroață 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCHE, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

Pruni bosniaci

„Regina Balcanilor”, — „Regina Bosniei” și — „Darul Dușan”.

ultol puternic, de doi-trei ani încercați în Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poamele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și școala mea de pruni se găsește în cel mai splendid ținut cu pruniște din Bosnia. Premiat cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-herțegovinean, precum și la expoziția din 1896 dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de argint, în 1900 la expoziția universală din Paris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultol puternic, pe ales, de 3 ani cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia)
Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chigr. cor. 6.— dela Brčko.
(Ko 1841—20)

OF, VAI:

CONTRA TUSEI, RĂGUȘELEI

TRĂIASCĂ!

și îmbăloșerii cel mai sigur și mai excelent medicament:

Pastilele de piept a lui EGGER,

cari au o aromă excelentă și nu strică pofta de mâncare.

1 cutie 1 cor. și 2 cor.

1 cutie de probă 50 fl.

Mă înadușă blăstămata tuse!

Pastilele EGGER m'au vindecat curând!

FABRICĂ ȘI LOC PRINCIPAL DE EXPEDIȚIE:

A. EGGER FIUL,

LIFERANT CES.ȘI REGESC IN VIENA.

De vânzare în următoarele farmacii: In Arad, la: Berger Gyula, g. Földes Kelemen, Gécs László, Hajós Árpád, Hauer Lajos, Krebsz Géza, Kárpáti János, U. Kossuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay K., Szokoly Sándor, Vojtek Kálmán. — Apoi la următoarele drogherii: Hanzu Nistor, Török Andor és Trsa, Wojtek és Weisz. In Gioroc la farm.: M sznyik Dániel. In Pecica-ung, la farm.: Adler Gy Lajos. In Pecica-rom, la far.: Roxin Ioan. In Simand la far.: Csiky Lukács. In Szikszó la farm. Urmașii lui Füredi Ede.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

BRADOVKA GYULAvâpsitorie de haine, curăţitorie chimică
şi fabrică de spălat în aburi.:: **KASSA.** ::

Se curăţă sau se vâpseşte cât se poate de frumos, haine de iarnă blănării, haine de dame; bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpseşc într-o culoare închisă trairică.

Gulerile şi manşetele, se curăţă şi se fac albe ca zăpada fără chlor.

În cazuri de doIU, se vâpseşc imediat hăţele în negru.

Firma pune mare preţ pe expediarea cât se poate de repede şi punctual pe postă şi în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăţă frumos si cu multă îngrijire. Ba 1283

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu şi mler.

BUDAPEST, VII. Varseny-u. 3.

(Colţul străzii Murányi)

Pregăteşte totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie şi gospodărie, unelte pentru mlers. Fabricate de specialitate: măşuri de litru din tinichea albă ori niokei, oane pentru olei, laok ori petroleu, faole, lămpii de carbid şi alte articole tehnice.

Cassote pentru bani.
Catalog trimis gratuit şi franco.

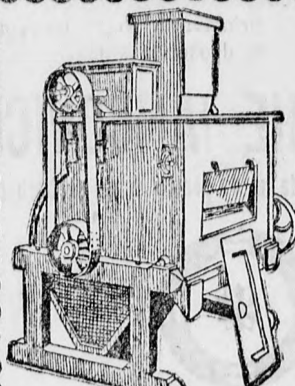

In mai multe rânduri decorat. || Fondat în anul 1884

Heckenast Jánosconstructor de atare, sculptor şi
auritor. Restauratorul diezei de Szombathely.

Pregăteşte: iconostase, altare, amvoane, cripte, statui sfinte şi întregul aranjament bisericesc, în orice stii, conform pretenziunilor artistice — pe lângă preţuri convenabile. Se recomandă la renovarea altarelor vechi. — Planuri şi cataloage trimis gratuit precum şi primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Primeste spre aurire tot ce se ţine de această branşă. He 1402

Preţuri moderate. || Condiţiuni favorabile de plată.

Kutsera IstvánInstalator de mori **SZABADKA**, Vesselényi-u.
667 sz.

Ku 1602)

Execută şi instalează aranjamente complete de mori şi fabrici în provincie. Face planuri şingur ori după model, construieşte maşini pentru mori şi pentru fabrici precum şi ciururi pentru bucate, elevatoare, curăţitoare, de arpăcaşi şi site pentru alcaliu; străformează după plan propriu sau modele prompt şi conştiinţios, mori şi fabrici. Magazin permanent de modele pentru lucrări de orice branşă. Planuri şi prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg la faţa locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

DR. JULIUS VON SIMONoperator, medic-şef al casei judeţlane de
bolnavi ambulator pentru bolnavi privaţi

Timişoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât şi boale femeieşti.

Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizitaţiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Röntgen, galvanizaţiune-electrolyse, masaj vibratio-electric.

Si 1593

La dorinţă stau la dispoziţie camere confortabile pentru bolnavi.

In urma aranjamentului perfect e posibilă orice operaţiune.

Iusztin József, măsar p. clădiri şi mobile

Timişoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

Pregăteşte orice lucrări din acest ram, atât noi cât şi reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru şcoale, biserici, locuinţe, birouri etc., din material bun şi uscat după model sau combinaţie proprie.

Preţuri
convenabile.

Ju 1549

Serviciu
coulant
se
garant.**Sarkadi és Windisch**

magazin de maşini de cusut, biciclete şi gramofoane. — Reprezentantii în Ungaria de sud a maşinelor de scris „ROYAL”.

Vârşeţ (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condiţiuni favorabile de plăţire chiar şi în rate, pentru maşini dăm 6—10 ani garanţă. Mare atelier specialist de reparare. Preţuri gratis şi franco. La dorinţă mergem la faţa locului. (Sa 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

Dacă nu v'ați procurat încă trebuințele de primăvară, vă rog să nu înțelăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

POSTAVURI DE HAINE PENTRU FEMEI ȘI PÂNURI PENTRU TALII,

delinuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

MARE ASORTIMENT DE DECOURI PENTRU HAINE, CRAVATE ȘI CORSETE FOARTE MODERNE.

Sosind lucrurile de primăvară, roagă binevoitorul sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI

prăvălie de articlii de modă pentru femei și bărbați

ARAD, str. Forray, nrul 2/a

Asortiment foarte bogat de plotere negre și în colorii moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de

ațe, pânze de bumbac și șifoane,

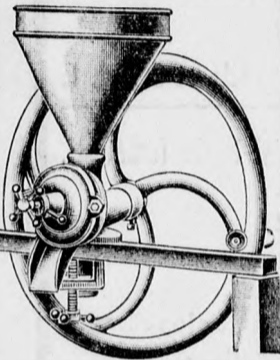
albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, ștergere, albituri pentru femei și bărbați, ciorapi, mănuși, broderii, basmăluțe, etc.

RĂMĂȘITE DE PÂNZE ȘI BRODERII CU JUMĂTATE PREȚ.

Singurul vânzător de cele mai bune plotere pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zile.

(la 1927—10)

Orice reparație la râșnița „Texas” o execut gratis

Correspondență în limbile germană și franceză.

„TEXAS” râșniță americană de mână

Râșnița „Texas” este cea mai bună și mai ieftină râșniță a veacului prezent; macină totfelul de semințe, porumb, ovăs, orz, fasole, mac etc. Singurul instrument de mână care e foarte potrivit în gospodărie.

PREȚUL: 25 COROANE.

Ki 1930 FIRMA

KIRÁLY SÁNDOR

BUDAPEST VI., Felső-erdősor-u. 4.

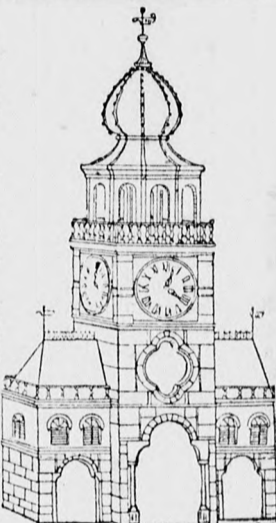
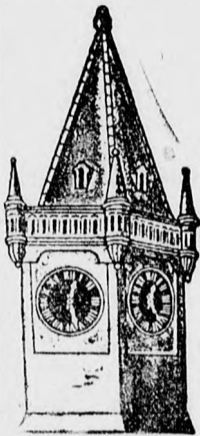
CEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tabla) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și totfelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrilor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin spirit de reumă. După frecare partea suferindă să se învalaie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

Sa 572

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Komjáthy Rózsi

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit cele mai proaspete noutăți de modă de primăvară. Asortiment bogat de pălării pentru femei, copii, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de doliu. Străfor-mări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distinsă stimă

(Ko 1915—10)

Komjáthy Rózsi.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Nap-utca 8 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Ru 1929—60).

